

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De gespecialiseerde organisaties van de Verenigde Naties ⁽¹⁾

I. Inleiding.

Wanneer U de Kleine Zavel te Brussel verlaat, waar de Graven van Egmont en Hoorn zoals het hoort met een zwierig standbeeld worden vereerd, en U de straat oversteekt, dan bevindt U zich voor het bekende Egmontpaleis, waar, achter een gevel in streng-klassieke stijl, de eerbiedwaardige *Union des Associations Internationales* is gevestigd.

Regelmatig geeft de U.A.I. een *Yearbook of international organizations* uit ⁽²⁾, een indrukwekkend inventaris der bestaande internationale organisaties. Het aantal van deze internationale organisaties bedroeg in 1910 : 510. Dit cijfer is in 1961 gestegen tot 1409, wat wel een bewijs is van de buitengewone hoge vlucht die de internationale samenwerking in onze twintigste eeuw heeft genomen.

Deze organisaties zijn ofwel gouvernementeel of niet-gouvernementeel. De eerste ontstaan op officieel initiatief van staten, de tweede ontstaan op privé-initiatief en berusten dus niet op internationale overeenkomsten. Dit onderscheid ⁽³⁾ kunnen we met enkele voorbeelden gemakkelijk illustreren. Gouvernementele internationale organisaties zijn de Verenigde Naties met al haar organen, de instellingen van de Europese Gemeenschap, de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, de Europese Organisatie voor Kernonderzoek. Naast deze organisaties, die trouwens weinig talrijk zijn — er zijn er 154 — is er een hele massa niet-gouvernementele internationale organisaties, die zich met de meest uiteenlopende zaken (bibliotheeken, godsdienst, wetenschap, politiek, recht, sport, toerisme, enz.) op internationaal plan bezighouden, zoals, om maar enige voorbeelden te noemen : de Fondation Documentaire Dentaire, de Association Internationale des Bibliothèques d'Universités Polytechniques, de Fédération Internationale des Journalistes, enz..

In de loop van dit college zullen we ons niet bezighouden met de niet-gouvernementele, noch met al de 154 gouvernementele internationale organisaties, maar uitsluitend met bepaalde gouvernementele internationale organisaties, die de speciale status van « gespecialiseerde organisatie », dit is een juridisch scherp omlijnd begrip, hebben verkregen. Ze zijn weliswaar

slechts ten getale van twaalf, d.i. slechts 1 % van het totaal der thans bestaande internationale organisaties, maar ze zijn er niet minder belangrijk om.

II. Het begrip « gespecialiseerde organisatie ».

De eerste vraag die we moeten behandelen luidt : wat is een gespecialiseerde organisatie ? Om deze juridische term goed te begrijpen is het nodig even naar het Handvest van de Verenigde Naties terug te grijpen. De wereldorganisatie die te San-Francisco in 1945 tot stand kwam streefde twee belangrijke doeleinden na : niet alleen het behoud van vrede en veiligheid, maar ook de samenwerking en vooruitgang op economisch, sociaal en algemeen-menselijk gebied (art. 1). Omdat dit tweede minder politieke en meer technische doel te bereiken werd de Economische en Sociale Raad in het leven geroepen, waarvan de leden door de Algemene Vergadering van de V.N. verkozen worden. Eén van de technieken waarvan deze Raad kan gebruik maken om zijn doel te bereiken, is het sluiten van akkoorden met bestaande of op te richten gespecialiseerde instellingen.

In het Handvest treffen we dan ook de technische bepaling van het juridisch begrip « gespecialiseerde organisatie » aan, nl. in artt. 57 en 63. Ziehier de tekst :

Art. 57, 1 : De verschillende gespecialiseerde organisaties, die door een overeenkomst tussen Regeringen zijn ingesteld en die uitgebreide internationale verantwoordelijkheden hebben, zoals omschreven in haar statuten, op economisch, sociaal, cultureel, opvoedkundig, hygiënisch en aanverwant gebied, zullen in verband gebracht worden met de Verenigde Naties overeenkomstig de bepalingen van artikel 63.

Art. 63, 1 : De Economische en Sociale Raad kan met ieder van de organisaties, bedoeld in artikel 57, overeenkomsten sluiten, waarbij de voorwaarden, waarop de betrokken organisatie in verband met de Verenigde Naties zal worden gebracht, worden vastgesteld. Zodanige overeenkomsten zullen onderworpen zijn aan de goedkeuring van de Algemene Vergadering.

Art. 57, 2 : Zodanige organisaties, die aldus in verband gebracht zijn met de Verenigde Naties, worden in het vervolg gespecialiseerde organisaties genoemd.

U ziet dat men met «gespecialiseerde organisatie» niet om het even welke organisatie die op een gespecialiseerd terrein werkt bedoelt. Op grond van de geciteerde artikelen stellen we vast dat een «gespecialiseerde organisatie» immers aan de volgende drie voorwaarden moet voldoen:

1. Zij moet tussen regeringen zijn ingesteld.
2. Zij moet een uitgebreide internationale verantwoordelijkheid hebben.
3. Zij moet in verband gebracht zijn met de Verenigde Naties.

Laten we elk van deze drie voorwaarden afzonderlijk behandelen.

a. *De gespecialiseerde organisaties zijn intergouvernementele organisaties.*

Uitsluitend officiële organisaties, waarvan de verantwoordelijkheid bij staten berust, komen dus in aanmerking. De 1255 thans bestaande niet-gouvernementele internationale organisaties zijn dus uitgesloten omdat zij vanuit volkenrechtelijk standpunt geen officieel bestaan voeren. Andere organisaties, ingesteld door de Algemene Vergadering van de V.N. en niet door een internationale overeenkomst, kunnen dus ook geen gespecialiseerde organisatie zijn: een voorbeeld is de UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), opgericht door de Algemene Vergadering op 1 december 1950.

Wegens niet-ervulling van de eerste voorwaarde is de oprichting van de Wereld Meteorologische Organisatie als gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties met moeilijkheden gepaard gegaan. De oude Internationale Meteorologische organisatie, opgericht in 1878, was een niet-gouvernementele organisatie, een zuiver administratieve organisatie van meteorologische diensten, zonder publiekrechtelijke status. Slechts nadat deze inter-administratieve organisatie in een inter-gouvernementele organisatie door een speciale conventie was omgezet (11 oktober 1947) was het verlenen van de status van «gespecialiseerde organisatie» door de V.N. mogelijk. Dit gebeurde op 20 december 1951 door de Algemene Vergadering.

b. *De gespecialiseerde organisaties moeten uitgebreide internationale verantwoordelijkheid hebben.*

Dit impliceert dat niet alle internationale organisaties met de V.N. in verband moeten gebracht worden. De verantwoordelijkheid moet uitgebreid, d.w.z. veelomvattend («vaste»), en zij moet internationaal zijn, d.w.z.: strevend naar universaliteit, wereldomvattend, niet-regionaal («mondiaal») (4).

De tekst van het Handvest bepaalt ook dat deze verantwoordelijkheid zich moet uiten op bepaalde, met name genoemde gebieden, nl. «op economisch, sociaal, cultureel, opvoedkundig, hygiënisch en aanverwant gebied»: op een speciaal gebied dus. Deze opsomming is wel zeer ruim want een groot aantal der 150 intergouvernementele internationale organisaties zou daar wel kunnen ondergebracht worden. Bij het opstellen van het Handvest had men echter de bedoeling de vrije keus van de Economische en Sociale Raad bij het instellen van de nieuwe gespecialiseerde organisaties niet van te voren te beperken (5).

c. *De gespecialiseerde organisaties zijn met de V.N. verbonden.*

Wat de verhouding van de gespecialiseerde organi-

saties tot de V.N. betreft rijzen drie vragen: welk is het doel van deze band, hoe komt deze band tot stand, waaruit bestaat deze band?

1. *Doel van het in verband brengen met de V.N.*

Het Handvest van de V.N. verklaart heel eenvoudig dat «de gespecialiseerde organisaties... in verband zullen gebracht worden met de V.N. (art. 57,1). In het Engels wordt dit wel enigszins duidelijker uitgedrukt: «(they) shall be brought into relationship with the U.N.». Wat men met het woord «relationship» bedoelt voelt men best aan door de tekst even te vergelijken met het corresponderende artikel van het Grondverdrag van de Volkenbond, waarin geen sprake is van «verband», maar waarin gestipuleerd werd dat alle internationale bureaus onder het *gezag* (Fr.: «autorité», Eng.: «direction») van de Volkenbond moesten worden gesteld (art. 24, 1). Deze tegenstelling tussen de woorden «verband» en «gezag» leert al dadelijk dat men er niet aan gedacht heeft de gespecialiseerde organisaties als organen van de V.N. aan deze organisatie ondergeschikt te maken: ze werden opgevat als zelfstandige functionele organisaties. Men wilde de werking van deze technische organisaties niet gehinderd zien door ze onder een politieke instelling te stellen. Men was integendeel bereid voor technische problemen vrijheid van handelen toe te staan. Een juridische band met de V.N. werd echter wel voorzien om de V.N. de gelegenheid te geven de werkzaamheden van de verschillende gespecialiseerde organisaties onderling te coördineren (art. 63, 2), om ieders werkterrein onder leiding van een gezaghebbend orgaan te kunnen afbakenen, om de samenwerking te organiseren.

Dank zij deze juridische band kan een gelijk beleid ten aanzien van gemeenschappelijke problemen gevoerd worden. Zo een gemeenschappelijk probleem is b.v. dat van de privileges en immuniteiten van de secretariats-ambtenaren van alle gespecialiseerde organisaties. Naar een oplossing hiervan streeft de Conventie nopens de Voorrechten en Immuniteiten van de Gespecialiseerde Organisaties, goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 21 november 1947. Dit is een mooi voorbeeld van de wijze waarop de V.N. naar uniformiteit kunnen streven.

2. *Het scheppen van een juridische band met de V.N.*

Artikel 63, 1, dat we hierboven reeds citeerden, beschrijft de procedure volgens welke deze band ontstaat.

Het tot stand komen van de overeenkomst met de V.N. gebeurt volgens vier etappes:

1. Het initiatief gaat uit van de Economische en Sociale Raad, al of niet op verzoek van de reeds bestaande organisatie.

2. De Raad sluit een overeenkomst uit naam van de V.N. Daar «internationale, economische, sociale, culturele, opvoedkundige, hygiënische en aanverwante zaken» (art. 62, 1) tot de bevoegdheden van de Economische en Sociale Raad behoren, is deze Raad het orgaan bij uitstek om betrekkingen aan te knopen met organisaties die zich met dezelfde materies bezighouden.

3. De overeenkomst wordt goedgekeurd door de Algemene Vergadering. Het hoogste politieke orgaan van de V.N. oefent daardoor controle uit op de Economische en Sociale Raad.

4. Als de overeenkomst ook door de organisatie is goedgekeurd — beide partijen moeten vanzelfsprekend hun wil tot samenwerking officieel uitdrukken — verkrijgt ze de juridische status van gespecialiseerde organisatie.

Laten we deze procedure illustreren met het ontstaan van een gespecialiseerde organisatie, nl. de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO, World Meteorological Organisation) ⁽⁶⁾. Reeds in de constitutie van de WMO (23 maart 1950) was voorzien dat deze organisatie in verband zou gebracht worden met de V.N. (art. 25). De Economische en Sociale Raad belastte zijn sub-comité, de Committee on Negotiations with Inter-Governmental Agencies, met het aanknopen van betrekkingen met de twee personen die door de eerste Algemene Vergadering van de WMO als onderhandelaars waren aangeduid. Op die manier kwam een ontwerp klaar («draft agreement»). Dit ontwerp werd goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de WMO (10 april 1951), door de Economische en Sociale Raad (9 augustus 1951) en door de Algemene Vergadering van de V.N. (20 december 1951). Na deze laatste goedkeuring trad de overeenkomst met de V.N. in werking.

Wanneer deze procedure, opgelegd door art. 63, niet gevolgd wordt, komt geen gespecialiseerde organisatie in de eng-juridische zin tot stand. Nemen we bv. de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA, International Atomic Energy Agency, 1956). Dit is een inter-gouvernementele organisatie met internationale verantwoordelijkheden, die ernaar streeft de atoomenergie te doen bijdragen tot de wereldvrede (art. II). Ze kreeg een nauwere band met de V.N. dan de andere gespecialiseerde organisaties. De overeenkomst tussen de IAEA en de V.N. werd aangegaan door de Algemene Vergadering zelf, zonder dat de Economische en Sociale Raad ooit was tussenbeide gekomen. Door deze uitzonderlijke procedure, ingegeven door het speciale enigszins politiek gekleurde werkterrein, groeide de V.N.-familie aan met een lid dat de naam «gespecialiseerde organisatie» niet verdiende, maar dat als «Inter-governmental Organization related to the U.N.» ⁽⁷⁾ als familielid der V.N. werd erkend ⁽⁸⁾.

3. Inhoud van de overeenkomsten van de V.N. met de gespecialiseerde organisaties.

Met elk van de thans bestaande gespecialiseerde organisaties hebben de V.N. min of meer gelijklopende overeenkomsten aangegaan. Daar deze overeenkomsten alle van ongeveer hetzelfde type zijn is in de verhouding tussen de V.N. en de verschillende gespecialiseerde organisaties in grote mate uniformiteit bereikt.

Als men deze akkoorden overloopt dan ziet men dat ze vooral maatregelen behelzen om de samenwerking zo doeltreffend mogelijk te maken. Ze voorzien wederzijdse representatie (afgevaardigden van de V.N. mogen vergaderingen van de gespecialiseerde organisaties bijwonen en omgekeerd), het wederzijds recht punten op de dagorde der respectievelijke vergaderingen van hun organen te brengen, erkenning van het recht van de V.N. aanbevelingen en coördinatievoorstellen tot de gespecialiseerde organisaties te richten, het uitwisselen van documentatie, het uitbrengen van rapporten aan de Economische en Sociale Raad, en tal van administratieve en financiële regelingen.

Ziedaar dan de drie essentiële kenmerken van de gespecialiseerde organisaties : ze zijn inter-gouverne-

menteel, ze hebben een universele roeping en ze zijn met de V.N. verbonden. Nu we deze kenmerken hebben behandeld kunnen we trachten het berip «gespecialiseerde organisatie» in een formule te definiëren : gespecialiseerde organisaties zijn onafhankelijke inter-gouvernementele functionele organisaties met universele verantwoordelijkheid waarvan de werking dank zij een overeenkomst met de V.N. onderling wordt gecoördineerd.

III. De thans bestaande gespecialiseerde organisaties.

Na onderzocht te hebben wat we onder de uitdrukking «gespecialiseerde organisatie» moeten verstaan, is het nodig de verschillende instellingen die de status van gespecialiseerde organisatie, zoals bedoeld in het tweede lid van artikel 57 van het Handvest der V.N. hebben verkregen, op te sommen en zeer in het kort hun werkterrein aan te duiden.

1. De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO, International Labour Organization).

De ILO is het oudste kind van de V.N.-familie : op 14 december 1946 kwam het akkoord van de V.N. met de sedert 1919 reeds bestaande Internationale Arbeidsorganisatie tot stand. Deze organisatie streeft naar algemene en duurzame vrede op de grondslag van sociale rechtvaardigheid. Deze sociale rechtvaardigheid wil ze bereiken door de arbeidsvoorwaarden in de hele wereld te verbeteren. Door het ontwerpen van internationale overeenkomsten en het doen van aanbevelingen die een zeer grote weerklank in de hele wereld hebben gevonden, oefent zij een internationale als het ware wetgevende functie uit.

2. De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO, Food and Agriculture Organization).

Deze organisatie werd eveneens op 14 december 1946 met de V.N. in verband gebracht. Het doel van deze organisatie is drieledig : (1) het voedselpeil en de levensstandaard der volkeren op te voeren, (2) de productie en de verdeling van alle voedings- en landbouwproducten te verbeteren ; (3) de positie der platelandsbevolking te verbeteren. Door het nastreven van deze drie doeleinden wil men «het algemeen welzijn bevorderen».

3. De Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO, United Nations Educational Scientific and Cultural Organization).

Dit is de derde organisatie waarvan de overeenkomst met de V.N. op 14 december 1946 in werking trad. De UNESCO streeft ernaar «om tot vrede en veiligheid bij te dragen door de samenwerking tussen de landen te bevorderen door middel van onderwijs, wetenschap en cultuur, teneinde overal ter wereld de eerbied te doen toenemen voor de gerechtigheid, de wet en de rechten en de fundamentele vrijheden van de mens, welke gelden voor alle volken zonder onderscheid naar ras, geslacht, taal of godsdienst», (art. I, 1).

4. De Internationale Burgerlijke Luchtvaartorganisatie (ICAO, International Civil Aviation Organization).

Deze organisatie, die op 13 mei 1947 met de V.N.

in verband werd gebracht, streeft naar « veilige en ordelijke ontwikkeling van de burgerlijke luchtvaart », en wil daardoor de « samenwerking tussen naties en volkeren waarvan de vrede afhangt, bevorderen ».

5. *De Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling.* (Bank, International Bank for Reconstruction and Development).

De constitutie van deze organisatie, die op 15 november 1947 in de V.N. werd opgenomen, werd opgesteld te Bretton Woods in juli 1944. Het doel van deze organisatie is, de gevolgen van de oorlog uit de weg te ruimen, o.a. door vergemakkelijking van het beleggen van kapitalen voor productieve doeleinden en door de overgang van een oorlogseconomie naar een vredeseconomie te bevorderen (art. I, 1).

6. *Het Internationaal Monetair Fonds* (Fund, International Monetary Fund).

Het Fonds, dat tegelijkertijd met de Bank ontstond en een gespecialiseerde organisatie werd, streeft er in de eerste plaats naar de internationale monetaire samenwerking, de internationale handel en de wisselvastheid te bevorderen (art. I).

7. *De Wereldpostvereniging* (UPU, Universal Postal Union).

De Wereldpostvereniging is een van de oudste internationale functionele organisaties — zij dateert van 1874 — en zij werd op 1 juli 1948 in de familie der V.N. opgenomen. Ze is niet in de V.N. geboren, maar ze is dus één van haar aangenomen kinderen. Ze streeft naar de inrichting en de verbetering der postdiensten over heel de wereld (art. I, 2).

8. *De Wereldgezondheidsorganisatie* (WHO, World Health Organization).

Deze organisatie ontstond op initiatief van de V.N. en werd een gespecialiseerde organisatie op 10 juli 1948. « Het doel van de Wereldorganisatie voor de gezondheid bestaat erin alle volkeren te brengen op het hoogst mogelijk peil van gezondheid » (art. I).

9. *De Internationale Vereniging voor Verreberichtgeving* (ITU, International Telecommunication Union).

Deze op 10 januari 1949 tot stand gekomen gespecialiseerde organisatie heeft o.m. ten doel « de internationale samenwerking tot verbetering en rationeel gebruik van verreberichtgeving van alle aard te handhaven en uit te breiden » (art. 3, 1, a).

10. *De Wereld Meteorologische Organisatie* (WMO, World Meteorological Organization).

Op 20 december 1951 stak deze organisatie als gespecialiseerde organisatie van wal. Ze werd opgericht om de meteorologische waarnemingen te ordenen, te uniformiseren en te verbeteren en om de uitwisseling van meteorologische inlichtingen te bevorderen.

11. *De Internationale Financieringscorporatie* (IFC, International Finance Corporation).

Deze corporatie sloot een overeenkomst met de V.N. op 20 februari 1957. Ze heeft ten doel de economische

ontwikkeling te bevorderen door het aanmoedigen van de groei van productieve particuliere ondernemingen in landen-leden, in het bijzonder in de minder ontwikkelde gebieden (art. I). Daardoor vult zij de werkzaamheden van de Bank aan.

12. *De Intergouvernementele Maritieme Consultatieve Organisatie* (IMCO, International Maritime Consultative Organization).

Ze werd een gespecialiseerde organisatie op 13 januari 1959 en beoogt technische samenwerking betreffende de internationale koopvaardij.

IV. *De werkzaamheden der gespecialiseerde organisaties.*

Tot daar deze al te droge opsomming. Om u te laten aanvoelen wat door internationale samenwerking zoal kan worden bereikt zou ik als voorbeeld de wonderlijke geschiedenis van de Tilapia willen vertellen (9). Tilapia is de naam van een vis. Deze vis heeft een grote rol gespeeld in de bestrijding van de honger die, zoals u weet, één van de grootste plagen van de mensheid is. Ook de Republiek van Haïti, het naast Cuba gelegen eiland, had met dit probleem af te rekenen en ze verzocht om medewerking van de voedsel- en landbouworganisatie. Een Amerikaanse professor van Yale University stelde vast, dat er op het eiland voldoende water, geschikt voor visteelt aanwezig was. Nu moet u weten, dat het Verre Oosten met zijn visrijke rijstveld ervaren specialisten in de visteelt telt. Het was dan ook een Chinees bioloog die, na grondige studie, de Tilapia-vis invoerde in Haïti. De Tilapia is herkomstig uit de binnenwateren van Mozambique. Van Oost-Afrika werd hij naar Indonesië overgebracht, van Indonesië naar Brits West-Indië en tenslotte van Jamaica naar de Republiek van Haïti.

Het programma van de FAO werd uitgevoerd in vijf jaar tijd: sedert 1953 levert de Tilapia voldoende proteïne om de honger in Haïti te helpen lenigen.

V. *De studie der gespecialiseerde organisaties.*

Om dit inleidingscollege te besluiten zou ik gaarne enige richtlijnen willen geven die bij de studie der gespecialiseerde organisaties nuttig kunnen zijn.

Wat het bibliografisch materiaal betreft dat ons bij deze studie ten dienste staat, moet al dadelijk opgemerkt worden dat er over elke gespecialiseerde organisatie afzonderlijk wel heel veel literatuur bestaat, maar dat systematische studies, waarin alle gespecialiseerde organisaties worden betrokken, vrij zeldzaam zijn.

Voor de literatuur over elke gespecialiseerde organisatie afzonderlijk verwijs ik naar het werk van G. Speeckaert, *International Institutions and International Organizations, a select bibliography*, Brussels, 1956. De uitgaven van de Gespecialiseerde Organisaties worden besproken in: *L'Enseignement relatif à l'Organisation des Nations Unies et aux Institutions spécialisées*, Paris, UNESCO, 1959.

Twee tijdschriftartikels geven een algemene oriëntatie in kort bestek, nl. het artikel van G. Pollaczek, *The United Nations and Specialized Agencies*, in: *American Journal of International Law*, 1946, p. 592-619, en dat van G. Blau, *Les institutions spécialisées*, in: *Revue générale de droit international public*, 1947, p. 155-171.

Drie boeken werden aan de studie der gespecialiseerde organisaties gewijd.

Het eerste is van de hand van Mevrouw C. Labeyrie-Ménahem, *Des institutions spécialisées*, Paris, A. Pedone, 1953. Deze dame deed een zeer grote praktische ervaring op, dank zij haar functie in het « Secrétariat des Conférences », dat is de dienst die zich op het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken met de betrekkingen van Frankrijk met de internationale organisaties bezighoudt. Haar vertrouwdheid met de levende werkelijkheid komt in het hele boek voortdurend tot uiting.

Bijzonderheden over de werkzaamheid van iedere organisatie afzonderlijk bevat het boek van de Amerikaanse leraar Graham Beckel, *Workshops for the World, the Specialized Agencies of the United Nations*, New York, Abelard-Schuman, 1954. Het boek bevat een boeiende verzameling « case studies of the Agencies at work ».

Zuiver wetenschappelijk van opvatting is het degelijke Hollandse werk van H. Schermers, *De gespecialiseerde organisaties, hun bouw en inrichting*, Leiden, A. Sijthoff, 1957, waarin de auteur een « overzicht geeft van de overeenkomsten en verschillen welke bestaan tussen de gespecialiseerde organisaties onderling ». Het is dus een systematische zuiver juridische vergelijking van de constituties van de gespecialiseerde organisaties.

Wie de basis-documenten van de gespecialiseerde organisaties wil raadplegen, make gebruik van de Amerikaanse verzameling van Amos J. Peaslee, *International Intergovernmental Organizations* (2nd ed.), 's-Gravenhage, M. Nijhoff, 1962. Dit verzamelwerk bevat niet alleen de constituties van de gespecialiseerde organisaties, maar ook de akkoorden die door deze organisaties met de V.N. werden gesloten, alsook waardevolle bibliografische aanduidingen. Ik zou de raad willen geven dit boek te gebruiken, liever dan het onhandelbare juridische labyrint dat ons Belgisch Staatsblad is.

De meest recente gegevens zijn gemakkelijk bereikbaar dank zij het *Yearbook of the United Nations*, waarin benevens het jaaroverzicht van de werkzaamheden van de verschillende gespecialiseerde organisa-

ties, ook de constituties van de nieuwe gespecialiseerde organisaties en hun overeenkomst met de V.N. zijn opgenomen.

VI. Besluit.

Ik heb er in dit college naar gestreefd duidelijk te maken wat de gespecialiseerde organisaties zijn. Ze kunnen alle beschouwd worden als internationale openbare diensten, waarin men wel eens de kiemen van vakdepartementen van een op dit ogenblik nog steeds embryonaal wereldbestuur heeft gezien ⁽¹⁰⁾.

Niet alleen omdat deze organisaties een steeds grotere invloed op het wereldgebeuren aan het krijgen zijn, maar ook omdat België lid is geworden van al deze organisaties, is het initiatief van de Vrije Universiteit te Brussel om de studenten in de Rechten inzicht te geven in wat ik wel het internationaal administratief recht zou willen noemen, zeer lofwaardig.

Dit initiatief getuigt van een diepe zin voor de werkelijkheid en een groot vertrouwen in de toekomst.

Frans DE PAUW,
Docent aan de Vrije Universiteit
te Brussel.

(1) Inleidingscollege gegeven op 16 oktober 1961 aan de Vrije Universiteit te Brussel.

(2) *Yearbook of international organizations*, Brussels, Union of international associations, 8th ed., 1960-61.

(3) R. Spencer Rodgers, *Facilitation Problems of International Associations*, Brussels, Union of international associations 1960, p. 20-22.

(4) C. Labeyrie-Ménahem, *Des institutions spécialisées*, Paris, A. Pedone, 1953, p. 34.

(5) Leland M. Goodrich and Evrard Hambro, *Charter of the United Nations*, Boston, World Peace Foundation, 1949, p. 325.

(6) Amos J. Peaslee, *International Intergovernmental Organizations*, 's Gravenhage, M. Nijhoff, 1956, II, p. 825. Een tweede uitgave verscheen in 1962.

(7) Tot 1956 behandelt het tweede deel van het *Yearbook of the United Nations* de « gespecialiseerde organisaties ». Van 1957 af spreekt men van « Inter-governmental organizations related to the U.N. », omdat de I.A.E.O., die in dat deel behandeld wordt, geen eigenlijke gespecialiseerde organisatie is.

(8) G. Fischer, *L'accord entre l'ONU et l'AIEA*, in: *Annuaire français de droit international*, 1957, p. 375-383.

(9) Graham Beckel, *Workshops for the World, The specialized agencies of the U.N.*, New York, Abelard-Schuman, 1954, p. 3-10.

(10) H. Schermers, *De gespecialiseerde organisaties*, Leiden, A. Sijthoff, 1957, p. 187.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 16 oktober 1961.

Voorzitter : M. Vandermersch.
Raadsheer-verslaggever : M. Richard.
Advokaat-generaal : M. Depelchin.

Rechtstreekse dagvaarding in strafzaken. — Geen uitoefening van de publieke vordering. — Gevolgen ten aanzien van de kosten.

Al wordt de publieke vordering aan de gang gebracht door de rechtstreekse dagvaarding, waarbij de benadeelde partij de beweerde veroorzaker van de opgelopen schade rechtstreeks voor de correctionele rechtbank of de politierechtbank laat dagvaarden, is die dagvaarding geen daad van uitoefening van deze vordering. De kosten van het exploit van dag-

vaarding zijn dus geen kosten van de publieke maar wel van de burgerlijke vordering.

Procureur des Konings te Bergen t./ Rectem en Wandel..

Gelet op het bestreden vonnis, op 21 maart 1961 door de Correctionele Rechtbank te Bergen in hoger beroep gewezen ;

1. Over de voorziening, in zover zij gericht is tegen de beslissing gewezen over de publieke vordering tegen verweerder ;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 7 van de wet van 1 mei 1849, 202 van het wetboek van strafvordering en van het Advies van de Raad van State van 15 oktober 1806 goedgekeurd op 12 november nadien ;

doordat het bestreden vonnis verweerder tot een straf en tot de kosten van de publieke vordering ver-

oordeelt, dan wanneer de tegen hem ingestelde publieke vordering niet aanhangig was bij de Rechtbank in hoger beroep ;

Overwegende dat verweerder bij rechtstreekse dagvaarding hem op verzoek van Rectem betekend, voor de Politierechtbank te La Louvière gedagvaard is ;

Overwegende dat de Politierechtbank verweerder vrijgesproken heeft ;

Overwegende dat alleen de burgerlijke partij tegen dit vonnis hoger beroep aangetekend heeft ;

Overwegende dat het bestreden vonnis vervolgens over dit hoger beroep uitspraak doende, verweerder tot een straf, alsook « tot de kosten en de gerechtskosten van de rechtstreekse dagvaarding » veroordeelt ;

Overwegende dat naar luid van artikel 7 van de wet van 1 mei 1849 het recht om beroep in te stellen tegen een vonnis gewezen door een politierechtbank, behoort aan de burgerlijke partij, wat haar burgerlijke belangen alleen betreft ;

Overwegende dat het bestreden vonnis, door verweerder tot een straf te veroordelen, deze wetsbepaling geschonden heeft ;

Overwegende dat, al wordt de publieke vordering aan de gang gebracht door de dagvaarding, waarbij de benadeelde partij de beweerde veroorzaker van de opgelopen schade rechtstreeks voor de correctionele rechtbank of de politierechtbank laat dagen, die dagvaarding geen daad van uitoefening van deze vordering is ; dat de kosten van het exploit van dagvaarding dus geen kosten van de publieke, maar wel van de burgerlijke vordering zijn ;

Overwegende derhalve dat het middel, in zover het aan het bestreden vonnis verwijt, bij het veroordelen van verweerder tot « de kosten en de gerechtskosten van de rechtstreekse dagvaarding », hem in de kosten van de publieke vordering verwezen te hebben, feitelijke grondslag mist ;

II. Over de voorziening in zover zij tegen de beslissing gewezen over de burgerlijke vordering gericht is ;

Overwegende dat de voorziening van het openbaar ministerie niet ontvankelijk is ;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis, doch enkel in zover het verweerder tot een straf veroordeelt ;

Verwerpt de voorziening voor het overige ;

Zegt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Laat de kosten de Staat ten laste ;

Zegt dat tot verwijzing geen termen bestaan.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 december 1961.

Eerste voorzitter : M. Giroul.

Raadsheer-verslaggever : M. Moriamé.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advokaten : Mrs. Demeur en Simont.

Bevoegdheid van de vrederechter. — Vordering tot uitzetting van de zonder recht bewoonde plaatsen.

Naar luid van artikel 3, 1° van de wet van 25 maart 1876, gewijzigd bij K.B. nr. 63 van 13 januari 1935 en bij artikel 2 van de wet van 20 maart 1948,

nemen de vrederechters, in laatste aanleg tot een waarde van 2.000 frank, en in eerste aanleg, hoe groot het bedrag van de vordering ook moge zijn, kennis van de vordering tot uitzetting van de zonder recht bewoonde plaatsen.

Uit de algemeenheid van de termen van deze bepaling spruit voort, dat de toepassing ervan niet beperkt wordt tot het geval, dat een contract van verhuring voorheen tussen de partijen bestond of door een van hen ingeroepen wordt.

De Rijck t. Somers.

Gelet op het bestreden vonnis, op 12 februari 1959 door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, in laatste aanleg, gewezen ;

Overwegende dat het bestreden vonnis beslist dat de oorspronkelijke eis van aanlegger die, naar luid van de gedinginleidende dagvaarding, tot voorwerp heeft de uitzetting van verweester uit zonder titel noch recht bewoonde plaatsen, niet onder de bevoegdheid van de vrederechter valt noch, enerzijds, krachtens artikel 2 van de wet van 25 maart 1876, gewijzigd door artikel 1 van de wet van 28 juni 1948, omdat de eis, in werkelijkheid, strekt tot « de liquidatie van een feitelijke handelsvereniging » en dat, geschat op een som hoger dan het bedrag van de vrederechter in handelszaken, zij naar de consulaire rechtbank had moeten verwezen worden, noch, anderzijds, krachtens artikel 3, 1°, van de wet van 25 maart 1876, gewijzigd door artikel 2 van het koninklijk besluit nr 63 van 13 januari 1935 en door artikel 2 van de wet van 20 maart 1948, om de reden dat deze tekst aan de vrederechter slechts bevoegdheid toekent voor de uitzetting van de zonder recht bewoonde plaatsen wanneer zulkdanige bewoning haar oorsprong vindt in een huurovereenkomst, hetgeen ter zake niet het geval is ;

Over het vierde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1134, 1319 en 1322 van het burgerlijk wetboek,

doordat, om de bevoegdheid van de vrederechter uit te sluiten om kennis te nemen van een vordering tot uitzetting uit zonder recht bewoonde plaatsen, het bestreden vonnis op het bestaan steunt van een tussen partijen bestaande feitelijke vereniging voor de uitbating van een koffiehuis, en, dit bestaan afleidt uit drie van 1952 of later daterende bestanddelen, zijnde dat de partijen samen echtelijk geleefd hebben, dat verweester een som geld aan aanlegger geleend heeft en dat de partijen samen tussengekomen zijn bij het sluiten van vier contracten van lening met een brouwerij, en dat, om het middel te beantwoorden door aanlegger in zijn conclusies ingeroepen, dat hij alleen sinds 1950 titularis was van de huurovereenkomst betreffende de litigieuze plaatsen, het vonnis er zich toe beperkt te beslissen dat deze omstandigheid van weinig tel is, omdat zij plaats greep op een datum waarop de partijen nog niet met elkaar schenen kennis gemaakt te hebben, aldus volledig onbeantwoord latend het door aanlegger in conclusies ingeroepen middel dat « zelfs indien een vereniging voor de uitbating van het koffiehuis bestond, het recht op het bewonen van sommige plaatsen andere dan de koffiezaal niet noodzakelijk uit deze vereniging zou voortspruiten, en er zou moeten aangetoond worden dat (aanlegger) dan in de vereniging volledig of gedeeltelijk, inbreng zou gedaan hebben van het recht op de huurovereenkomst, waarvan hij alleen titularis was »,

doordat aldus het bestreden vonnis, daar het het verweer niet onderzocht heeft door aanlegger voorgesteld die erom verzocht na te gaan of er een bewijs bestond van een contract met handelskarakter «waarin (verweerster) een recht op het bewonen van de litigieuze plaatsen zou putten», (dispositief van de conclusies) niet, naar de wil van de wet, met redenen omkleed is, zodanig dat het gepast de door de pleiters voorgestelde middelen zou beantwoorden;

Overwegende dat uit de regelmatig aan het Hof overgelegde stukken blijkt dat het geschil, niet de bewoning van het koffiehuis zelf tot voorwerp had maar deze van een appartement van twee plaatsen, die zoals het koffiehuis in hetzelfde onroerend goed gelegen waren;

Overwegende dat, om de declinatoire exceptie te doen verwerpen door verweerster hieruit afgeleid dat «daar zij ongetwijfeld als een liquidatie van een feitelijke handelsvereniging of van een vereniging in deelneming voorkwam» met tot voorwerp de uitbating van een koffiehuis, de vordering tot de bevoegdheid van de handelsrechtbank behoorde, aanlegger in zijn conclusies in beroep heeft laten gelden «dat bij persoonlijk en alleen de huurovereenkomst van 2 oktober 1950 hervat heeft» en «dat zelfs indien een vereniging bestond voor de uitbating van het koffiehuis, het recht op het bewonen van sommige plaatsen andere dan de koffiezaal niet noodzakelijk uit deze vereniging zou voortspuiten en dat er zou moeten aangetoond worden dat beroepene, hier aanlegger, dan in de vereniging volledig of gedeeltelijk inbreng zou gedaan hebben van het recht op de huurovereenkomst waarvan hij alleen titularis was»;

Dat hij de rechter er toe aanzocht «in feite vast te stellen en voor recht te zeggen dat beroepster geen enkel bewijs levert van het bestaan van een contract met handelskarakter waaruit zij een recht op het bewonen van de litigieuze plaatsen zou putten»;

Overwegende dat door zich ertoe te beperken, betreffende de bewering van aanlegger, aan te halen dat het van weinig tel is dat de huurovereenkomst op de naam van aanlegger alleen opgesteld geweest is, daar deze omstandigheid tot 1950 opklimt, datum waarop de partijen nog niet met elkaar schenen kennis gemaakt te hebben, het bestreden vonnis niet gepast het verweer beantwoordt dat gericht is tegen de declinatoire exceptie die het aanneemt;

Dat het dienvolgens, door deze beweringen, niet regelmatig zijn beslissing van onbevoegdheid met redenen omkleedt ten aanzien van artikel 2 van de wet van 25 maart 1876, en evenmin ten aanzien van artikel 3, 1° van deze wet, en artikel 97 van de Grondwet, in het middel aangeduid, schendt;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 3, inzonderheid leden 1 en 2, (gewijzigd door het kninklijk besluit van 13 januari 1935 en de wet van 20 maart 1948) van de wet van 25 maart 1876 houdende de eerste titel van het inleidend boek van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, doordat het bestreden vonnis beslist dat artikel 3, 1°, slechts aan de vrederechter bevoegdheid voor de uitzetting verleent wanneer de bewoning zonder titel noch recht in een huurovereenkomst haar oorsprong vindt,

dan wanneer de in 1935 ingestelde hervorming strekte tot en tot gevolg gehad heeft in de handen van de vrederechter al de betwistingen betreffende de uitzettingen samen te brengen;

Overwegende dat naar luid van artikel 3, 1°, van de wet van 25 maart 1876, gewijzigd bij koninklijk

besluit nr 63 van 13 januari 1935 en bij artikel 2 van de wet van 20 maart 1948, de vrederechters, in laatste aanleg, tot een waarde van tweeduizend F en, in eerste aanleg, hoe groot het bedrag van de vordering ook zijn mag, van de vorderingen tot uitzetting van de zonder recht bewoonde plaatsen kennis nemen;

Overwegende dat uit de algemeenheid van de termen van deze bepaling voortspuit dat de toepassing ervan niet beperkt wordt tot het geval dat een contract van verhuring voorheen tussen de partijen bestond of door een van hen ingeroepen wordt;

Dat ten voordele van de tegenovergestelde thesis geen argument kan afgeleid worden uit het feit dat het verslag aan de Koning dat aan het besluit van 13 januari 1953 voorafgaat zegt dat «door de toekenning aan de vrederechter van de kennisneming van al de geschillen in zake huurovereenkomsten en vorderingen tot uitzetting, wordt een einde gemaakt aan de toepassing van artikel 11 der wet, waarbij aan de voorzitter van de rechtbank bevoegdheid gegeven wordt om, bij wijze van kortgeding voorlopig kennis te nemen van alle verzoeken tot uitzetting tegen de huurders, hetzij ter zake van het verstrijken van de huurovereenkomst, hetzij ter zake van niet-betaling van de huurprijs, wanneer die vorderingen niet onder de bevoegdheid van de vrederechters vallen»;

Dat, inderdaad, enerzijds, deze vaststelling van gezegd verslag niet minder dwaas is indien de uitdrukking «vorderingen tot uitzetting uit zonder recht bewoonde plaatsen» een algemene draagkracht heeft als wanneer haar draagkracht beperkt is tot de veronderstelling dat de vordering tot uitzetting tegen een huurder of een vroegere huurder gericht is;

Dat, anderzijds, indien de wetgever van 1935 gewild had, door artikel 3, 1°, van de wet van 25 maart 1876 te wijzigen, naar de vrederechter slechts de vorderingen te verwijzen tot uitzetting uit zonder recht bewoonde plaatsen ten gevolge van verstrijking of nietigheid van de huurovereenkomst, hij niet de algemene uitdrukking «vorderingen tot uitzetting uit zonder recht bewoonde plaatsen» zou gekozen hebben;

Waaruit volgt dat door de vrederechter onbevoegd te verklaren om kennis te nemen van de eis van aanlegger op grond van bovengemeld artikel 3, 1°, om de enige reden dat deze bepaling deze magistraat slechts bevoegd maakt voor de uitzetting wanneer de bewoning zonder recht haar oorsprong in een huurovereenkomst vindt, het bestreden vonnis zijn beslissing niet wettig rechtvaardigt;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen :

en zonder dat er termen zijn om de andere middelen te onderzoeken waarvan de aanvaarding geen ruimere verbreking ten gevolge zou hebben,

Verbreekt het bestreden vonnis, behalve in zover het het beroep van verweerster ontvankelijk verklaart;

Beveelt dat melding van dit arrest op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing zal gemaakt worden;

Veroordeelt verweerster tot de kosten;

Verwijst de zaak, aldus beperkt, voor de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel, in graad van beroep zetelende.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

RAAD VAN STATE

1e Kamer. — 16 januari 1962.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Mees.

Substituut-auditeur-generaal : M. Claes.

Huisvesting. — Krotwoningen. — Procedure. — Aanwijzing van tegenpartij. — Bevoegdheid burgemeester. — Geldigheid administratieve akten.

1. *Indien de burgemeester, op basis van de hem bij het decreet van 14 december 1789, de wet van 16-24 augustus 1790 en artikel 90 Gemeentewet toegekende politiemacht, een huis bouwvallig en ongeschikt voor huisvesting verklaart, oefent hij deze politiemacht uit met het oog op de openbare veiligheid in de gemeente en als orgaan van de gemeente, gemeente die derhalve als partij dient aangewezen te worden.*
2. *De burgemeester is niet verplicht een plaatsbezoek te doen, en kan geldig steunen op het verslag van een urbanist.*
3. *Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 7 december 1953 blijkt dat de wet er niet toe strekt de bevoegdheden van de burgemeesters op grond van artikel 90 Gemeentewet, te beperken, maar wel hen tot ijver aan te sporen bij het opruimen van ongezonde woningen, en de Koning gelegenheid te geven in voorkomend geval in de plaats van de in gebreke blijvende burgemeesters op te treden. Het beginsel van het eigen initiatief van de burgemeester blijft echter gelden.*
4. *De regelmatigheid bij de betekening van een administratieve akte tast de wettigheid van de beslissing niet aan.*

Lemmens t./ 1. Burgemeester van Leopoldsburch.
2. Gemeente Leopoldsburch.

Arrest nr. 9095

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het besluit d.d. 9 januari 1960 van de burgemeester van de gemeente Leopoldsburch waarbij deze de woningen gelegen te Leopoldsburch, Heuvelstraat, 23, 25, 27, 29, 31 en 33, voor krotwoningen verklaart ;

Overwegende dat de huizen gelegen te Leopoldsburch, Heuvelstraat, 23, 25, 27, 29, 31 en 33 eigendom zijn van verzoeker ; dat de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom naar aanleiding van een onderzoek dat door haar werd ingesteld aangaande de ongezonde woningen in de gemeente Leopoldsburch, op 11 september 1956 een schrijven richtte tot de burgemeester van deze gemeente om hem te verzoeken de vereiste maatregelen te nemen om de door haar aangeklaagde toestand te verhelpen ; dat de burgemeester op 9 januari 1960 het bestreden besluit nam, waarvan artikel 1 van het beschikkende gedeelte luidt als volgt : « Voormelde woningen worden krotwoningen verklaard en ongeschikt bevonden voor de huisvesting van personen. Bij verhuizing van de huidige bewoners is het de eigenaar niet toegelaten terug over te gaan tot het verder verhuren van de woningen hoger opgesomd » ;

Overwegende dat de tegenpartij sub 2° vraagt buiten de zaak te worden gesteld ; dat zij laat gelden dat de bestreden beslissingen uitgaan van de burgemeester die heeft gehandeld onder eigen verantwoordelijkheid, buiten het toezicht van de gemeenteraad

en van het college van burgemeester en schepenen ;

Overwegende dat de eerste tegenpartij het bestreden besluit heeft genomen op grond van de haar bij het decreet van 14 december 1789, de wet van 16-24 augustus 1790 en artikel 90 der gemeentewet toegekende politiemacht ; dat zij ter zake hare politiemacht heeft uitgeoefend met het oog op de openbare veiligheid in de gemeente en als orgaan van de gemeente ; dat het derhalve niet opgaat de tweede tegenpartij buiten de zaak te stellen ;

Overwegende dat verzoeker betoogt dat het bestreden besluit niet gemotiveerd is ;

Overwegende dat het middel in feite faalt ; dat immers het bestreden besluit steunt op de considerans dat de daarin opgesomde huizen bouwvallig zijn en ongeschikt voor de huisvesting van personen ; dat het bovendien verwijst naar het advies van de urbanist van de gemeente en naar het verzoek van de Nationale Maatschappij van de Kleine Landeigendom ;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat het bestreden besluit wederrechtelijk is omdat de burgemeester geen voorafgaand plaatsbezoek heeft bevolen ;

Overwegende dat geen wettelijke of reglementaire bepaling aan de burgemeester voorschrijft een voorafgaand plaatsbezoek te doen vooraleer een huis ongeschikt voor de huisvesting te verklaren ; dat in zover het middel in die zin moet worden geïnterpreteerd dat de burgemeester niet met kennis van zaken zou zijn opgetreden, het volstaat vast te stellen dat uit het bestreden besluit blijkt en tot het bewijs van het tegendeel dient te worden aanvaard, dat het genomen werd op advies van de urbanist der gemeente ; dat het geschreven verslag van de urbanist weliswaar 27 april 1960 is gedagtekend ; dat de eerste tegenpartij beweert dat zij door de plaatselijke politie werd voorgelicht en dat de urbanist over de toestand van de betrokken woningen mondeling verslag heeft uitgebracht eer het bestreden besluit werd genomen en dat zij zelf het bouwvallig karakter van de huizen opgesomd in haar besluit, heeft vastgesteld ; dat er geen redenen zijn om niet aan te nemen dat deze beweringen met de waarheid stroken ;

Overwegende dat verzoeker betoogt dat het bestreden besluit hem op onregelmatige wijze is betekend ;

Overwegende dat een onregelmatigheid bij de betekening van een administratieve beslissing de wettigheid van de beslissing niet aantast ;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat het bestreden besluit achteraf werd opgesteld om de in het verzoekschrift aangevoerde grieven te beantwoorden ; dat verzoeker deze bewering door geen bewijzen staft ;

Overwegende dat verzoeker betoogt dat de burgemeester der gemeente Leopoldsburch, in strijd met de wet van 7 december 1953, op eigen initiatief gehandeld heeft ; dat hij aanvoert dat « het bestreden besluit werd genomen zonder dat enige bevoegde commissie de toestand der woningen heeft onderzocht ».

Overwegende dat uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 7 december 1953 houdende een nieuwe regeling inzake krotopruiming blijkt dat die wet er niet toe strekt de bevoegdheden welke de burgemeesters aan artikel 90 van de gemeentewet ontnemen, te beperken, maar wel hen tot ijver bij het opruimen van ongezonde woningen aan te sporen en de Koning gelegenheid te geven in voorkomend geval in de plaats van de in gebreke blijvende burgemeesters op te treden ; dat eerdervermelde wet de burgemeester de bevoegdheid niet heeft ontnomen om op eigen initiatief een huis ongeschikt te verklaren voor

de huisvesting van personen ; dat de burgemeester bij het nemen van dit initiatief niet verplicht is, vooraf het advies van enige commissie in te winnen ; dat hij bij het nemen van een beslissing over de ongeschiktheid van een huis « niet gebonden is door het advies van de gezondheidsinspecteur » ;

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

NOOT : cfr. in dezelfde zin arrest nr 9094, Moens van 16 januari 1962.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 12 oktober 1961.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Van Mallegheem en Beeckman.

Advocaat-generaal : M. Matthijs.

Advocaat : Mr. B. Vandervennet (Eernegem).

Ontkenning van vaderschap. — Loutere verklaring. — Verberging van de geboorte. — Termijn binnen de welke de vordering dient te worden ingesteld. — Bewijs door de echtgenoot van de verberging van de geboorte. — Geen andere bewijsplicht. — Bewijs dat meer dan twee maanden verstreken waren sedert de ontdekking van het bedrog te leveren door tegenpartij.

De vordering tot ontkenning van het vaderschap door loutere verklaring mag door de echtgenoot uitzonderlijk ingesteld worden binnen de twee maanden na zijn terugkomst indien hij, op het tijdstip der geboorte, afwezig was, of binnen de twee maanden na de ontdekking van het bedrog, indien hem de geboorte verborgen gehouden werd (art. 316 - B.W.).

Wanneer deze verberging reeds genoegzaam blijkt uit door de echtgenoot overgelegde bescheiden en uit het feit dat de vrouw bevallen is buiten haar verblijfplaats, terwijl de geboorte in afwezigheid van de echtgenoot werd aangegeven, hoeft de rechter, vooraleer over de ontvankelijkheid van de vordering te beslissen, aan de eiser niet meer het bewijs op te leggen van een reeks feiten waaruit zou blijken dat de geboorte van het kind verborgen werd, en dat hij het bedrog slechts ontdekt heeft min dan twee maanden vóór het instellen van zijn vordering. Immers, aan de verwerende partij behoort het, bij toepassing van de regel « Reus in excipiendo fit actor », het bewijs te leveren dat, bij het instellen van de vordering, meer dan twee maanden verstreken waren sedert de ontdekking van het bedrog.

Demeulenaere George t/Simoens Jozef q.q. en Simoens Maria.

Gehoord appellant in zijn middelen en besluiten ; Gezien de stukken, o.m. in uitvoerbare vorm voorgelegd, het vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, eerste Kamer, de dato 23 mei 1960, tussen partijen gewezen, bij verstek tegen geïntimeerden oorspronkelijk verweerders ;

Overwegende dat het beroep in regelmatige vorm en tijdig werd ingesteld ;

Overwegende dat geïntimeerden verstek maken wegens niet verschijnen ;

Overwegende dat appellant, op 16 april 1960 een actie instelde tot ontkenning van het vaderschap, door enkele verklaring, van het kind Demeulenaere Linda, geboren te Blankenberge op 25 november 1958 en ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand als zijnde de wettige dochter van Demeulenaere Georges, appellant, en van Simoens Maria, zijn toenmalige echtgenote, tweede geïntimeerde ;

Overwegende dat de actie tot ontkenning moet worden ingesteld binnen de termijn van één maand, indien de man zich ter plaats bevindt waar het kind geboren is ; dat, bij uitzondering, de termijn twee maanden bedraagt, te rekenen van de terugkomst van de man, indien hij ten tijde van de geboorte afwezig was, of sedert de ontdekking van het bedrog, indien hem de geboorte verdoken werd (art. 316 B.W.) ;

Overwegende dat appellant de verberging van de geboorte inroept ; dat hij deze omstandigheid, die de uitzonderlijke termijn van twee maanden voor het instellen van de actie rechtvaardigt, moet bewijzen ;

dat echter rechtsleer en rechtspraak bijna eensgezind aannemen dat deze omstandigheid — de verberging — eens bwezen zijnde, het aan de verwerende partij behoort, bij toepassing van de regel « Reus in excipiendo fit actor » het bewijs te leveren dat bij het instellen van de actie méér dan twee maanden verstreken waren sedert de ontdekking van het bedrog (De Page 1 n° 1096, Ber. Gent 3-1-1908, Pas. 1909. II 3716, R.P.D.B. Tw. Paternité et Filiation n° 87) ;

Overwegende dat de eerste rechter, vooraleer over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de vordering te beslissen, aan appellant het bewijs heeft opgelegd van een reeks feiten waaruit zou blijken dat de geboorte van het kind verborgen werd, dat hij het bedrog slechts ontdekt heeft in maart 1960 en dat hij dienvolgens zijn vordering ingesteld heeft binnen de vaste termijn van twee maanden te rekenen van de ontdekking ;

Overwegende dat appellant terecht voorhoudt dat de in het vonnis a quo gekwoteerde feiten ofwel nu reeds voldoende bewezen zijn ofwel niet dienen bewezen te worden bij een ontkenning door eenvoudige verklaring ;

Overwegende inderdaad dat uit de overgelegde bescheiden blijkt dat appellant op 4 juli 1957 een verzoekschrift tot echtscheiding neerlegde, op grond van art. 229 en 231 B.W.

Overwegende dat, op 25 september 1957, de voorzitter van de Rechtbank te Brugge, bij toepassing van art. 239 B.W. proces-verbaal van niet-verzoening der echtgenoten opstelde ;

Overwegende dat het kind Linda geboren is méér dan 300 dagen na dit proces-verbaal (uittreksel geboorteakte) ;

Overwegende dat nergens uit blijkt dat de toenmalige echtgenoten sedert juni 1957, wanneer tweede geïntimeerde de echtelijke woonst heeft verlaten, nadat zij betrapt werd op heterdaad van overspel, feitelijke herenigd zijn geweest of terug hebben samengewoond ;

dat, volgens de stukken van de procedure in echtscheiding en in ontkenning appellant steeds te Zedelgem heeft gewoond, terwijl geïntimeerde te St.-Andries verbleef in de haar bij gerechtelijke beslissing aangewezen verblijfplaats ; dat tweede geïntimeerde het kind ter wereld bracht te Blankenberge (uittreksel geboorteakte) ;

dat het feit dat de vrouw bevallen is buiten haar verblijfplaats en dat de geboorte van het kind in afwezigheid van de echtgenoot werd aangegeven volstaat om het verborgen houden van de geboorte in de zin

van art. 313 al. 1 en 316 laatste alinea te doen aannemen (Beroep Brussel 25-11-1959, R.W. 59-60, bl. 1114);

Overwegende dat appellant bij deurwaardersexploot d.d. 18 maart 1960 een buitengerechtigde akte houdende ontkenning van vaderschap aan tweede geïntimeerde heeft doen betekenen; dat deze akte binnen de termijn van een maand werd gevolgd door de onderhavige rechtsvordering (art. 318 B.W.);

Overwegende dat appellant geen andere bewijzen meer moet leveren opdat zijn actie ontvankelijk en « de plano » gegrond zou worden verklaard;

Om deze redenen,

het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn eensluidend advies uitgebracht in openbare zitting,

Verleent verstek tegen geïntimeerden wegens niet verschijnen,

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond; doet dienvolgens het vonnis a quo te niet en, opnieuw wijzend, zegt voor recht dat appellant Demeulenaere Georges de vader niet is van het kind Linda-Helena-Maria-Julia Demeulenaere, geboren te Blankenberge op 25 november 1958, en er ingeschreven als kind van appellant en tweede geïntimeerde Simoens Maria; dat dat kind appellants' naam niet mag dragen en niet tot zijn familie behoort;

Zegt dat het beschikkend gedeelte van dit arrest zal overgeschreven worden door de Ambtenaar van de burgerlijke stand te Blankenberge op de lopende registers op enkel vertoon van de expeditie van het onderhavig arrest en dat melding ervan zal gemaakt worden ten rande vande geboorteakte en op de jaarlijkse en tienjaarlijkse tafels;

Zegt dat geen uittreksel uit voormelde geboorteakte meer mag geleverd worden zonder vermelding der kantmelding;

Verwijst eerste geïntimeerde q.q. in de kosten van beide aanleggen;

Beveelt de afscheiding der kosten van beroep ten behoeve van Mter Cruyt, pleitbezorger die ter terechtzitting bevestigd heeft de voorschotten te hebben gedaan.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

Kortgeding. — 10 mei 1962.

Voorzitter : M. F. Kesteloot.

Advocaten : Mrs. P. D'Hoest en H. Devroe.

Cantonement. — Volstrekt recht. — Bevoegdheid van de voorzitter der rechtbank.

De schuldenaar, wanneer hij het cantonnement wenst te verrichten, dient daartoe niet voorafgaandelijk gemachtigd te worden.

Het cantonnement is een volstrekt recht dat elke schuldenaar heeft, tegen wie een uitvoerend beslag werd gelegd. Het is geen gunst die door de Voorzitter van de Rechtbank kan worden toegestaan. Deze magistraat is niet vrij de opportuniteit of de gepastheid van het cantonnement te beoordelen. Hij is integendeel gehouden het cantonnement geldig te verklaren wanneer hij vaststelt dat de voorwaarden, gesteld in art. 554 van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging vervuld zijn.

Pollet t/ Gheleysns.

Gezien de dagvaarding van 27 april 1962 en de andere stukken van het geding;

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Gelet op art. 2 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Overwegende dat, bij vonnis van deze rechtbank op 13 december 1961, eiser veroordeeld werd om aan verweerder te betalen de som van 52.170 F verhoogd met de gerechtelijke intresten en de gedingskosten; dat dit vonnis uitvoerbaar werd verklaard bij voorraad, niettengstaande elk verhaal en zonder borgstelling, en dat eiser tegen dit vonnis beroep aantekende bij exploit van 13 februari 1962;

Overwegende dat, niettengstaande dit beroep, verweerder, bij exploit van 17 april 1962, proces-verbaal van herhaald bevel heeft betekend en lastens eiser een uitvoerende inbeslagneming heeft doen verrichten;

dat eiser, bij toepassing van art. 553 en 554 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, en blijkens bewaargevingsbewijs van 2 mei 1962, de volgens het voormeld vonnis verschuldigde hoofdsom, interesten en kosten, ter Deposito en Consignatiekas heeft gestort met verklaring dat het gestorte bedrag aan verweerder zou toekomen in geval en in de maat dat de rechten van deze laatste door het arrest van het Hof van beroep zouden worden erkend;

Overwegende dat de vordering in kortgeding ertoe strekt te horen zeggen voor recht dat eiser voldaan heeft aan de voorwaarden gesteld door art. 553 en 554 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging; dienvolgens dat het beslag gelegd op de goederen toebehorend aan eiser, bij exploit van 17 april 1962, gelicht wordt en eiser vrij over deze goederen mag beschikken;

Overwegende dat het cantonnement een recht is dat elke schuldenaar heeft tegen wien uitvoerend beslag werd gelegd; en dus geen gunst is die door de voorzitter van de rechtbank kan worden toegestaan; dat de voorzitter van de rechtbank niet vrij de opportuniteit of de gepastheid van het cantonnement beoordeelt, doch integendeel het cantonnement geldig moet verklaren wanneer hij vaststelt dat de voorwaarden gesteld bij art. 554 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging vervuld zijn (Verslag aan de Koning N° 300 van het K.B. van 30 maart 1936);

Overwegende dat eiser dan ook niet tot cantonnement moet toegelaten worden vooraleer het te verrichten;

dat in het onderhavig geval de voorwaarden gesteld bij voormeld art. 554 vervuld zijn en het volstaat dit te bevestigen opdat het gelegd uitvoerend beslag zou gelicht worden;

dat daarbij zonder belang is vast te stellen dat verweerder begooed zou zijn of dat eiser in staat zou zijn om zonder schade het gevorderd bedrag te betalen;

Overwegende, eindelijk, dat het cantonnement zelfs mogelijk is indien het beslag klaarblijkelijk nietig zou zijn (Van Lennep, Burgerlijk Procesrecht, deel VII, Cantonement N° 153); dat dan ook de besluiten van de partijen betreffende de voorafgaandelijke in pandgeving van de inbeslaggenomen goederen zonder belang zijn;

Om deze redenen :

Wij, Fernand Kesteloot, Voorzitter der rechtbank van eerste aanleg te Brugge, zetelend in kortgeding;

Zeggen voor recht dat eiser voldaan heeft aan de voorwaarden gesteld door de artikelen 553 en 554 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging en dat, bijgevolg, het beslag gelegd op de goederen toebeho-

rende aan eiser bij exploit van deurwaarder René Delannoy te Brugge, op 17 april 1962, gelicht wordt en eiser vrij over deze goederen mag beschikken;

Leggen verbod op aan voornoemde en aan alle andere deurwaarders over te gaan tot de openbare verkoping van deze goederen of tot eender welk beslag of uitvoering ten nadele van eiser krachtens het vonnis van deze rechtbank van 13 december 1961;

Veroordelen verweerder tot de kosten van het geding.

NOOT: In ons nummer van 20 mei 11. werd een arrest gepubliceerd van het Hof van Beroep te Brussel (kol. 1905 en volgende) met noot van Mr. Steghers, waardoor een vaststaande rechtspraak van de Voorzitter der Burgerlijke Rechtbank te Brussel, zetelende in kortgeding, werd hervormd. Dan wanneer tot nu toe te Brussel werd geoordeeld dat de Voorzitter, zetelende in kortgeding, kon oordelen over de opportuniteit van het cantonnement, was het Hof van Beroep van mening dat dit cantonnement een absoluut recht is dat door elke schuldenaar mag uitgeoefend worden en daarbij de taak van de Voorzitter er enkel in bestaat na te gaan of de vereiste formaliteiten vervuld zijn.

Het blijkt uit bovenstaand bevel dat de rechtspraak van de Heer Voorzitter der Burgerlijke Rechtbank van Brugge volkomen overeenstemt met deze van het arrest van het Hof van Beroep te Brussel.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 5 april 1962.

Voorzitter: M. A. Taevernier.

Rechters: M.M. R. Wyckaert en J. d'Udekem d'Acoz.

Referendaris: M. A. Van Hauwermeiren.

Advokaten: Mrs. J. Van de Velde en Ch. De Coster.

Faillissement. — Artikel 445. — Nietigheid van de in pandgeving.

De in pandgeving tot waarborg voor een vroegere schuld verleend is nietig wanneer de werkelijke overdracht van het in pand gegeven voorwerp na de staking der betalingen uitgevoerd werd, zelfs indien het verlenen van dat pand vóór de staking was beloofd geweest.

Vandevelde qq. t./ Winters Seven-Up.

Gehoord de heer Rechter-commissaris in zijn verslag:

A. Overwegende dat de verklaring van schuldvordering van 23.11.1961, waarbij de handelsonderneming Winters Seven-Up België een schuldvordering indient van 494.378 F, door de curator betwist werd; dat de curator thans echter bij mondelinge besluiten verklaart dat die vordering wel gegrond is (nota) en dat zij mag aangenomen worden in het gewoon passief van het faillissement;

dat echter de nodige inlichtingen laattijdig verstrekt werden door de producent, wat voor gevolg heeft dat zij de kosten moet dragen;

B. Gezien de dagvaarding van 1.12.1961 vanwege de curator tegen 1° de Handelsinrichting Firma Winters Seven Up Belgium, en 2° de N.V. Seven-Up-Gent, die voor doel heeft de in pandgeving van 217 nominatieve kapitaals aandelen van de vennootschap Seven-Up

Gent (nummers 720 tot 936) aan de firma Winter Seven-Up Belgium in pand gegeven door de P.V.B.A. C.G.A. voor een vroeger bestaande schuld van die P.V.B.A. C.G.A. tegenover de gedaagde Winters Seven Up Belgium, te doen nietig verklaren;

Overwegende dat de curator steunt op art. 445 van de wet op de faillissementen, luidens hetwelk de in pandgeving aan een schuldeiser verleend voor een vroegere schuld, nietig is wanneer het gegeven werd gedurende het verdacht tijdperk;

Overwegende dat die vordering als volgt luidt:

aldaar te horen nietig en niet tegenstelbaar aan de massa verklaren de in pandgeving van gemelde aandelen aan de eerste gedaagde; dienvolgens te horen zeggen dat bij gebrek door eerste gedaagde aan de tweede gedaagde binnen de acht dagen na de betekening van het tussen te komen vonnis bericht te geven dat de waarborgafstand ingeschreven in het register der aandeelhouders dient vernietigd, het tussen te komen vonnis de titel zal vormen waarop de tweede gedaagde zal gehouden zijn de kwestieuze waarborgafstand in het register te vernietigen;

Tweede gedaagde zich het vonnis gemeen te horen verklaren en voor zoveel nodig zich te horen veroordelen om in de voorwaarde hierboven over te gaan tot de vernietiging;

Te horen zeggen dat bij ontstentenis het tussen te komen vonnis insgelijks zal gelden als titel van deze vernietiging in het register van de aandeelhouders;

Overwegende dat de verweersters bij tegeneis vorderen dat er zou gezegd worden dat de in pandgeving van die 217 nominatieve kapitaals aandelen 720 tot 936 van de Seven Up-Gent geldig is, om reden dat die in pandgeving, die werkelijk uitgevoerd werd op 25 mei 1961 door handtekening van de heer Thoen, zaakvoerder van de P.V.B.A. C.G.A., het gevolg was van een vroeger bestaande overeenkomst en wél d.d. 13 februari 1961, dus vóór het verdacht tijdperk, gesloten;

Overwegende dat de verweersters voorhouden dat de nietigheid van de in pandgeving, gegeven gedurende het verdacht tijdperk voor een vroeger bestaande schuld, gesteund is op een vermoeden van « bedrog » (fraude) en dat er geen « bedrog » kan bestaan wanneer die in pandgeving uitgevoerd werd krachtens een verplichting die reeds bestond voor de datum van de staking der betalingen;

(Worden door de verweersters nl. ingeroepen:

Novelles — Gage commercial n° 36 - Rechtb. van Kooph. Brussel P. Pée 1913 bl. 331 - Laurent T. 28 bl. 473 nr 480);

Overwegende dat de curator tegenwerpt dat de in pandgeving slechts verwezenlijkt wordt door de werkelijke inbezitting, en niet door een « belofte »;

Overwegende dat de Rechtspraak en de Rechtschrijvers uiteenlopende adviezen hebben uitgedrukt; dat de heer L. Fredericq (Traité T. VII bl. 243 - nr 127) tot het volgende besluit komt: « ... Nous pensons que le gage est nul, car il a été constitué pendant la période suspecte. Le remise de l'objet doit avoir lieu avant la cessation de paiement, parce que le gage est un contrat réel qui n'existe pas sans cette remise. La possession par le créancier ou par un tiers pour le créancier, est une condition essentielle. La promesse du gage et le gage lui-même sont deux contrats différents... »

Overwegende dat dergelijk advies te vinden is bij R. Piret (nota in B.J. 1933 bl. 378 — onder het vonnis van de R.v. Kooph. van Luik dd. 7 januari 1933)

die een nauwkeurig overzicht publiceerde van de beslissingen en beredeneringen van Rechtbanken en Rechtschrijvers dewelke zich eertijds menigmaal uitgesproken hadden ten voordele van de van pand-voorzienende schuldeisers (Thaller et Perceron, Lacour et Bouteron - Aubry et Rau-Baudry Lacantinerie - Colin et Capitan); maar dat R. Piret tenslotte vaststelde dat de Rechtspraak, en namelijk het Hof van Verbreking (1 juni 1878 en 11 juli 1907 - Pas. I. 328) - een tegenovergestelde stelling had gekozen;

(In die zin: Pothier - Josserand - Dalloz - Vander Perre et Lejeune: Les Nouvelles - Gage Commercial nos 81 en 89 - Soenens - advies vóór het Arrest van het Hof van Beroep van Gent 31 december 1919 - Belg. Judic. 1920 col. 428);

Overwegende dat R. Piret eruit besluit dat de in pandgeving die slechts door de afgifte der in pand gegeven voorwerpen of rechten na de staking der betalingen uitgevoerd werd als nietig moet beschouwd worden;

Overwegende dat er niet mag verward worden met het geval van overdracht van schuldvordering, betreffende dewelke het Hof van Beroep van Gent in een arrest van 1.2.1961 - P. t/ Storme qq. beslist heeft dat zij geldig is indien zij uitgevoerd werd na de staking der betalingen maar krachtens een vroegere overeenkomst, en waarin verzonden werd naar het werk van L. Fredericq - tome VII nrs. 120 en 123, daar de in pandgeving (ibid, nr. 127) een réeel karakter bezit en slechts bestaat door het feit der overmaking (traditie) aan de pandhouder, wat ondenkbaar is in zake overdracht van schuldvordering;

Overwegende dat er ook niet mag verward worden met de hypothecaire inschrijving of het pand van de handelszaak die bestaan vanaf het ondertekenen van de akte en waarvan de geldigheid niet afhangt van de «traditio» (Ibid.bl. 244);

Overwegende dat er ook niet mag verward worden met het geval van hypothecaire waarborg, betreffende dewelke het Hof van Beroep van Gent op 22.2.1960 een Arrest heeft verleend (zaak Van Haverbeke - Geirlandt qq.) Zie L. Fredericq bl. 244: «On a combattu cette manière de voir en disant qu'il concient de soumettre le gage au même régime que l'hypothèque ou le gage du fonds de commerce» (zie R.v. Beroep 22.2.1960 - faill. Van Haverbeke) «L'argument d'analogie n'est pas probant parce que le gage exige la remise effective pour son existence, tandis que l'hypothèque et le gage sur fonds de commerce naissent par la convention, sans transfert réel ou fictif de possession»... enz.;

Overwegende dat, terloops gezegd, het onmogelijk

was dat de P.V.B.A. C.G.A. aandelen van de «Seven Up» in borg zou gegeven hebben voor 5 mei (datum van staking der betalingen) vermits het slechts op 25 mei was dat de P.V.B.A. C.G.A. zelf in het bezit kwam van die aandelen (datum van de stichting van «Seven-Up» Gent);

Overwegende dat er niet betwist wordt dat de waarborg der 217 nominatieve aandelen van de «Seven Up Gent» gegeven werd voor een vroeger bestaande schuld en slechts werkelijk overgedragen werd na de staking der betalingen;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende:

1. Voegt samen de zaken nrs. 3331 en 3486;

Verklaart nietig en niet tegenstelbaar aan de massa de in pandgeving van de 217 nominatieve kapitaals-aandelen van de «Seven-Up Gent» nrs 720 tot 936, gegeven op 25 mei 1961 door de P.V.B.A. C.G.A. aan de vennootschap «Winters Seven-Up Belgium»;

Zegt dat bij gebrek aan uitvoering binnen de acht dagen der nodige overschrijvingen om de waarborgs-afstand ingeschreven in het register der aandeelhouders te vernietigen, dit vonnis de titel van die vernietiging zal vormen;

Zegt voor zoveel nodig dat dit vonnis in al zijn beschikkingen tegenstelbaar is aan de tweede verweerster «Seven-Up Gent»;

Veroordeelt de eerste verweerster «Winters Seven-Up Belgium» tot al de kosten van het geding, voorlopig begroot op 1285 F, registratie- en expeditierechten niet inbegrepen;

Geeft akte aan de curator dat hij alle rechten voorbehoudt tegen de tweede verweerster, en dat hij de vordering schat op 217.000 F wat betreft de bevoegdheid en de aanleg;

2. Vonnissende nopens de verklaring van schuld-vordering Winters Seven-Up Belgium, zegt dat deze producente zal ingeschreven worden in het gewoon passief van het faillissement van de C.G.A. voor 494.378 F;

Laat de kosten ten laste van de producente;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs elk verhaal en zonder borg.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

BUITENLANDSE WETGEVING

BEGINSELEN VAN BURGERLIJK RECHT DER SOVJETUNIE (Slot)

In aansluiting met de teksten betreffende de nieuwe beginselen van burgerlijk recht der Sovjetunie, die vertaald werden door Prof. René Dekkers en waarvan het eerste gedeelte in ons vorig nummer verscheen, volgt hieronder het slot.

Volgende week zal nog de tekst medegedeeld worden van de Wet van de Unie der Socialistische Sovjetrepublieken tot aanvaarding van de beginselen der burgerlijke rechtspleging.

* * *

DERDE DEEL

VERBINTENISSENRECHT

Hoofdstuk I Verbintenissen in het algemeen

Art. 33. *De verbintenis en haar uitvoering.*

Krachtens een verbintenis is één persoon (de schuldenaar) verplicht een bepaalde daad te verrichten ten behoeve van een ander (de schuldeiser), zoals: een goed leveren, een werk verrichten, geld betalen, enz.; ofwel, zich van een handeling te onthouden. De schuldeiser mag de uitvoering van de verbintenis door de schuldenaar afdwingen.

Verbintenissen ontstaan uit kontrakt, of uit andere bij artikel 4 van de onderhavige Beginselen vermelde bronnen.

Verbintenissen dienen op gepaste wijze uitgevoerd, en binnen de bepaalde termijn, in overeenstemming met de wettelijke voorschriften, de planifikatie, het kontrakt, — en bij gebrek aan dergelijke voorschriften: in overeenstemming met de gebruikelijk gestelde eisen.

Het is niet toegelaten zich eenzijdig aan de uitvoering van een verbintenis te onttrekken, noch eenzijdig de clausules van een kontrakt te wijzigen, — behoudens de bij de wet voorziene gevallen.

Art. 34. *Sluiting van een kontrakt.*

Een kontrakt geldt als gesloten, wanneer tussen de partijen (in de gebeurlijk vereiste vorm) een akkoord is bereikt omtrent alle wezenlijke punten van het kontrakt, welke als zodanig door de wet worden beschouwd, of die onontbeerlijk zijn bij kontrakten van dien aard; alsook die punten, omtrent welke, naar verklaring van één der partijen, een akkoord bereikt moest worden.

De inhoud van een kontrakt, dat op grond van een door een plan gestelde opgave is gesloten, moet met die opgave overeenstemmen.

Meningsverschillen die oprijzen bij het sluiten van een kontrakt, steunend op een voor beide partijen bindende opgave van een plan (tussen Staatsorganismen, kooperatieve en andere sociale organisaties, behalve kolchozen), worden door de overeenkomende Staatsarbitrage (of scheidsrechter) beslecht, — zo de wet het niet anders bepaalt.

Meningsverschillen tussen voormelde organisaties, bij het sluiten van een kontrakt dat niet steunt op een voor beide partijen bindende opgave van een plan, mogen door de Staatsarbitrage beslecht worden, zo dit speciaal werd voorzien bij de wet of een akkoord der partijen.

Art. 35. *Zekerheid voor de uitvoering der verbintenissen.*

De uitvoering der verbintenissen mag gewaarborgd worden, naar de wet of het kontrakt, door een geldelijke straf (boete, dwangsom), een pand of een borgsom. Buitendien mogen verbintenissen tussen burgers, of met hun deelneming, gewaarborgd worden door een voorschot; en verbintenissen tussen socialistische organisaties, door een borgtocht.

Art. 36. *Aansprakelijkheid wegens schennis van verbintenissen.*

Bij niet-uitvoering of niet gepaste uitvoering van een verbintenis door de schuldenaar, moet hij aan de schuldeiser de aldus veroorzaakte schade vergoeden. Onder schade begrijpt men: de door de schuldeiser gedane onkosten, verlies of beschadiging van zijn goed, alsook de door de schuldeiser gederfde winst, welke hij zou ontvangen hebben, zo de schuldenaar de verbintenis had uitgevoerd.

Zo bij niet-uitvoering of niet gepaste uitvoering der verbintenis een geldelijke straf (boete, dwangsom) werd voorzien, dan wordt de schade vergoed voor het deel dat de geldelijke straf (boete, dwangsom) niet dekt.

De wet of het kontrakt mogen gevallen voorzien, waar enkel het vorderen van een geldelijke straf (boete, dwangsom) is toegelaten, en geen schadevergoeding; waar een volle schadevergoeding gevorderd mag worden, boven een geldelijke straf (boete, dwangsom); of waar, naar keus van de schuldeiser, gevorderd mag worden ofwel de geldelijke straf (boete, dwangsom), ofwel de schadevergoeding.

Voor bepaalde soorten van verbintenissen mogen de wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken een beperkte aansprakelijkheid bepalen, bij niet-uitvoering of niet gepaste uitvoering der verbintenissen.

Een akkoord tussen socialistische organisaties omtrent beperking van hun aansprakelijkheid is niet toegestaan, wanneer de omvang der aansprakelijkheid voor die soort verbintenissen stipt bij de wet is bepaald.

De betaling der geldelijke straf (boete, dwangsom), bepaald voor het geval dat de verbintenis niet tijdig of op een andere niet gepaste wijze werd uitgevoerd, en het vergoeden van de door de niet gepaste uitvoering veroorzaakte schade, ontlasten de schuldenaar niet van het uitvoeren der verbintenis in natura, — behalve wanneer de opgave van het plan, waarop de verbintenis tussen socialistische organisaties steunde, niet meer van kracht is.

Art. 37. *De fout als vereiste voor de aansprakelijkheid bij schennis der verbintenissen.*

Hij die zijn verbintenis niet uitvoert, of die ze niet op gepaste wijze uitvoert, draagt de vermogensaansprakelijkheid (artikel 36 van onderhavige Beginselen) enkel in geval van fout (opzet of onvoorzichtigheid), behoudens de bij de wet of het kontrakt voorziene gevallen. Het ontbreken van alle fout wordt bewezen door hem, die zijn verbintenis schond.

Zo de niet-uitvoering of de niet gepaste uitvoering der verbintenis te wijten is aan de fout van beide partijen, dan vermindert de rechtbank, de arbitrage of de scheidsrechter, naar verhouding, de omvang van de aansprakelijkheid van de schuldenaar.

Art. 38. *Oplegging van het vervullen der verbintenissen aan een derde.*

De uitvoering van een kontraktuele verbintenis mag geheel of gedeeltelijk aan een derde worden opgelegd, zo dit bij de reglementen is voorzien, alsook wanneer de derde met één der partijen verbonden is door een administratieve ondergeschiktheid of een overeenstemmend kontrakt (8).

In zulk geval berust de aansprakelijkheid wegens niet-uitvoering of niet gepaste uitvoering der verbintenis bij de partij in het kontrakt, waaruit de verbintenis ontstond, — tenzij de wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken voorzien, dat de aansprakelijkheid rechtstreeks bij de uitvoerder berust.

Hoofdstuk II

Koop - Verkoop

Art. 39. *Het kontrakt van koop-verkoop.*

Bij koop-verkoop verbindt zich de verkoper ertoe, een goed in eigendom aan de koper over te dragen.

De koper verbindt zich ertoe, het goed in ontvangst te nemen, en het daarvoor bepaald geldelijk bedrag te betalen.

Is de koper een Staatsorganisme, dan ontstaat bij hem het recht van werkingsleiding over het goed (artikel 21 van onderhavige Beginselen).

Art. 40. *De prijs.*

De verkoop van koopwaar door Staatsorganismen, kooperatieve of sociale organisaties gebeurt tegen de bepaalde staatsprijzen, behalve in de gevallen die de wetten der Sovjetunie (en binnen de bij haar bepaalde perken: de wetten der Verenigde Republieken) voorzien.

De verkoop, door de kolchozen, van hun overschotten aan landbouwproduktie welke niet door de Staat worden gekocht; alsook de verkoop van hun goed door de burgers; gebeurt tegen de bij het akkoord der partijen bepaalde prijzen.

Art. 41. *Aansprakelijkheid van de verkoper voor de niet gepaste kwaliteit der verkochte zaken.*

De kwaliteit der verkochte zaken moet overeenkomen met de clausules van het kontrakt, en bij gebrek aan aanwijzingen in het kontrakt, met de gebruikelijk gestelde eisen. De door een handelsorganisatie verkochte zaak moet overeenkomen met de staatsstandaard, de technische vereisten of modellen, welke voor zaken van die soort zijn bepaald, tenzij anders blijkt uit de aard van de gegeven soort koop-verkoop.

De koper, aan wie een zaak werd verkocht van niet gepaste kwaliteit, mag naar eigen keus eisen (zo de gebreken niet door de verkoper werden verklaard): de vervanging van de zaak, die in het kontrakt naar haar soortkenmerken werd bepaald, door een andere van gepaste kwaliteit;

een verlaging van de prijs, naar verhouding; het kosteloos verwijderen der gebreken van de zaak door de verkoper;

de vergoeding der onkosten van de koper, na verbetering door hem zelf;

de tenietdoening van het kontrakt, met vergoeding der door de koper geleden schade.

De wijze van verwezenlijking van die rechten door hem, die de zaak kocht van een instelling van detailhandel, wordt bij de wetten der Verenigde Republieken bepaald.

Art. 42. *Termijnen voor het indienen van klachten, en termijnen van verjaring der eisen in verband met gebreken van verkochte zaken.*

De wetten der Verenigde Republieken bepalen de termijnen, gedurende welke een klacht mag worden ingediend omtrent gebreken van een verkochte zaak, alsook de termijnen van verjaring van de eis omtrent aanspraken in verband met die gebreken.

Wanneer voor zaken die door toedoen van een organisatie voor detailhandel verkocht werden, vrijwaringstermijnen zijn bepaald in overeenstemming met artikel 48 van onderhavige Beginselen, dan worden die termijnen berekend vanaf de dag van de detailverkoop. In de loop van de verjaringstermijn mag de koper bij de verkoper een klacht indienen omtrent gebreken van de verkochte zaak, welke het normaal gebruik ervan belemmeren. De verkoper moet de kosteloze verwijdering der gebreken van de zaak verzekeren, of de zaak vervangen door een van gepaste kwaliteit, of de zaak terugnemen, met teruggave aan de koper van wat deze daarvoor betaald heeft, — zo de verkoper niet bewijst dat de gebreken ontstonden door een schennis, vanwege de koper, van de regels over het gebruik of de bewaring van de zaak.

Art. 43. *Verkoop van koopwaar op krediet.*

Koopwaar van langdurig gebruik mag aan de burgers op krediet (met uitstel van betaling) door de instellingen voor detailhandel verkocht worden, — in de gevallen en op de wijze die de wetten der Verenigde Republieken bepalen.

Het eigendomsrecht over de op krediet verkochte koopwaar ontstaat bij de koper naar de regels van artikel 30 van onderhavige Beginselen.

Hoofdstuk 3

Leverantie

Art. 44. *Leverantiekontrakt.*

Bij het leverantiekontrakt verbindt zich het leverantieorganisme ertoe, aan het kooporganisme (besteller) binnen de bepaalde termijn (resp. termijnen), een bepaalde produktie te leveren, in eigendom of (overeenkomstig artikelen 21 en 30 van onderhavige Beginselen) tot werkingsleiding, — naar een voor beide organismen bindende planakte van spreiding der produktie. Het kooporganisme verbindt zich ertoe, de produktie in ontvangst te nemen, en ze tegen de bepaalde prijzen te betalen.

Leverantiekontrakt is ook het naar eigen goeddunken tussen organismen gesloten kontrakt, waarbij de leverancier zich ertoe verbindt aan de koper een produktie te leveren; die niet naar een plan is gespreid, op een tijdstip dat niet met het ogenblik van het sluiten van het kontrakt samenvalt.

Leverantie van produktie zonder het sluiten van een kontrakt gebeurt enkel in de gevallen, die de Ministerraad van de Sovjetunie of de Ministerraad van een Verenigde Republiek bepalen.

Art. 45. Niet-leveren of niet-wegnemen der produktie.

De hoeveelheid produktie die niet op het bedongen tijdstip door de leverancier werd geleverd, of door de koper werd weggenomen, dient geleverd (resp. weggenomen) op de wijze en binnen de termijn welke voorzien zijn bij de Reglementen over de leveranties, bij de bijzondere voorwaarden voor het leveren van afzonderlijke soorten van produktie (artikel 50 van onderhavige Beginselen), of bij kontrakt.

De koper mag weigeren, mits de leverancier in kennis te stellen, een produktie in ontvangst te nemen, waarvan de levering buiten de termijn valt, — tenzij het kontrakt het anders voorziet. De koper moet evenwel de produktie in ontvangst nemen en betalen, die de leverancier verzond vóórdat hij de kennisgeving vanwege de koper ontving.

Art. 46. Sortering der geleverde produktie.

De produktie dient geleverd in de bij het kontrakt voorziene sortering.

Leverantie van produktie van bepaalde soorten, die in bedoelde sortering voorkomen, in grotere hoeveelheid dan bij het kontrakt werd voorzien, komt niet in aanmerking tot dekking van niet-leverantie van produktie van andere soorten, — tenzij dergelijke leverantie met instemming van de koper geschiedde.

Bij niet-leverantie van produktie van bepaalde soorten die in een sortering voorkomen, betaalt de leverancier de bedongen geldelijke straf, ook al werd de leverantie voor de volle waarde van de produktie op de bij het kontrakt bedongen tijdstip voltooid.

Art. 47. Kwaliteit der geleverde produktie.

De kwaliteit der geleverde produktie moet met de Staatsstandaarden, technische voorwaarden en modellen overeenstemmen. Het kontrakt mag leverantie van produktie bedingen, van hogere kwaliteit vergeleken met de Staatsstandaarden, gevestigde technische voorwaarden of modellen.

Bij leverantie van produktie van een lagere kwaliteit, dan die welke het Staatsstandaard, de aangenomen technische voorwaarden of de modellen vereisen, moet de koper weigeren de produktie in ontvangst te nemen en te betalen. Wird de produktie door de koper reeds betaald, dan dient het door hem gestort bedrag teruggegeven.

Kunnen de gebreken der geleverde produktie evenwel verbeterd worden zonder teruggave ervan aan de leverancier, dan mag de koper van de leverancier eisen dat de gebreken verbeterd worden ter plaatse, waar de produktie zich bevindt; of hij mag ze met eigen middelen verbeteren, doch voor rekening van de leverancier.

Zo de geleverde produktie overeenstemt met de Staatstandaarden of de technische voorwaarden, doch van lagere kwaliteit blijkt te zijn, dan bedongen werd, dan mag de koper de produktie in ontvangst nemen met betaling van de prijs, die bepaald is voor een produktie van de bedoelde soort. Hij mag ook weigeren

de produktie in ontvangst te nemen en te betalen.

Voor de eisen die ontstaan uit levering van produktie van niet gepaste kwaliteit, geldt een verjaringstermijn van zes maand, van de dag af dat de koper, op de geschikte wijze, de gebreken der hem geleverde produktie vaststelt.

Art. 48. Termijnen voor het indienen van klachten in verband met gebreken van een geleverde produktie.

De wetten der Sovjetunie bepalen de termijnen en de wijze waarop de koper de gebreken der hem geleverde produktie vaststelt, wanneer die gebreken niet bij de gebruikelijke inontvangstneming konden ontdekt worden; en waarop hij bij de leverancier de klachten indient, die uit leverantie van een produktie van niet gepaste kwaliteit ontstaan.

Wat de produktie betreft, die voor langdurig gebruik of voor bewaring bestemd is, mogen de Staatsstandaarden of de technische voorwaarden langere termijnen voorzien, tot vaststelling door de koper, op de geschikte wijze, van voormelde gebreken, of tot vervanging der produktie. De leverancier moet kosteloos de gebreken der produktie recht zetten, waarvoor een vrijwaringstermijn bepaald is, of de produktie vervangen, — zo hij niet bewijst dat de gebreken ontstonden door een schennis, vanwege de koper, van de regels over het gebruik of de bewaring der produktie.

Kontrakten mogen vrijwaringstermijnen bepalen, wanneer de standaarden of de technische voorwaarden ze niet voorzien, — alsook vrijwaringstermijnen van langere duur, dan die welke de standaarden of de technische voorwaarden voorzien. Wat de koopwaar van nationale behoefte betreft, die door toedoen van organismen voor detailhandel geleverd worden, wordt de vrijwaringstermijn berekend van de dag af, waarop de zaak in detail werd verkocht (artikel 42 van onderhavige Beginselen).

Art. 49. Volledigheid der geleverde produktie.

Een produktie dient in haar geheel geleverd, in overeenstemming met de vereisten der Staatsstandaarden, de technische voorwaarden of de prijskoeranten. Zo het geheel niet bepaald is bij de Staatsstandaarden, de gevestigde technische voorwaarden of de prijskoerant, mag het zo nodig bij kontrakt worden bepaald.

Bij leverantie van een onvolledige produktie moet de koper de aanvulling der produktie eisen, of de vervanging der onvolledige produktie door een volledige. In afwachting van die aanvulling of vervanging, moet de koper alle betaling weigeren. Wird de produktie reeds betaald, dan moet hij de teruggave eisen van de daartoe gestorte bedragen.

Bij niet-aanvulling der produktie door de leverancier, binnen de bij overeenkomst der partijen bedongen termijn, mag de koper de produktie weigeren.

Art. 50. Reglementen over de leveranciers. Bijzondere voorwaarden voor de leveranciers. Aansprakelijkheid wegens schennis van het leverantiekontrakt.

De leverantiekontrakten worden gesloten en uitgevoerd in overeenstemming met de door de Ministerraad der Sovjetunie aangenomen Reglementen over de leveranciers, en de Bijzondere voorwaarden voor de afzonderlijke soorten van produktie, aangenomen op de wijze, die de Ministerraad der Sovjetunie bepaalt, — en in de door hem voorziene gevallen: de Ministerraden der Verenigde Republieken.

De geldelijke straf (boete, dwangsom), en de schadevergoeding wegens schennis der verbintenissen uit het leverantiekontrakt, worden opgeëist in overeenstemming met bedoelde Reglementen en Bijzondere voorwaarden.

Bij leverantie van produktie van niet gepaste kwaliteit, of van onvolledige produktie, eist de koper van de leverancier de bedongen geldelijke straf (boete), en buitendien de vergoeding der door die leverantie veroorzaakte schade, zonder aanrekening op de straf (boete).

Hoofdstuk 4

Aankoop van landbouwproduktie van kolchozen en sovchozen door de Staat.

Art. 51. Kontraktatieovereenkomst voor landbouwproduktie.

Het aankopen van landbouwproduktie van kolchozen en sovchozen door de Staat gebeurt met kontraktatieovereenkomsten, die gesloten worden op grond van plannen voor uitbreiding der landbouwproduktie en plannen voor Staatsaankopen van landbouwproduktie, en in de kolchozen en sovchozen.

Art. 52. Inhoud der kontraktatieovereenkomst.

De kontraktatieovereenkomsten moeten voorzien: de hoeveelheid (naar de soorten van produktie), de kwaliteit, de tijdstippen, de wijze en de voorwaarden van leverantie en de plaats van levering der landbouwproduktie;

de verbintenis, voor de bevoorradingsorganismen en de bedrijven, om de produktie tijdig in ontvangst te nemen, en ze tegen de bepaalde prijzen te betalen, — alsook de termijnen voor en de mate van het storten van geldelijke voorschotten aan de kolchozen;

verbintenissen, voor de organismen voor landbouwproduktie en voor vervoer naar afleveringsplaatsen en bedrijven, om de kolchozen en sovchozen bijstand te verlenen;

de wederkerige aansprakelijkheid der partijen, wanneer ze hun verbintenissen niet uitvoeren.

Types van kontraktatieovereenkomsten worden aangenomen op de door de Ministerraad der Sovjetunie bepaalde wijze.

Hoofdstuk 5

Huur van zaken.

Art. 53. Kontrakt van huur van zaken.

Bij het kontrakt van huur van zaken verbindt de verhuurder zich ertoe, aan de huurder een zaak te verschaffen, tot tijdelijk gebruik, mits betaling.

De verhuurder moet de zaak aan de huurder verschaffen in een staat, die overeenkomt met de clausules van het kontrakt en de bestemming van het goed. Hij moet op eigen kosten de zware herstellingen aan de zaak laten doen, tenzij de wet of het kontrakt het anders voorzien.

De huurder moet tijdig de betaling doen voor het gebruik van de zaak, de zaak gebruiken overeenkomstig het kontrakt en de bestemming van de zaak, deze in goede staat behouden, op eigen kosten de gewone herstellingen laten doen, tenzij de wet of het kontrakt het anders voorzien. Na ontbinding van het huurkontrakt, moet de huurder de zaak teruggeven in de staat waarin hij het ontving (met normale slijtage rekening gehouden), — of in de staat, die het kontrakt bedong.

Art. 54. Het huurkontrakt blijft van kracht, bij overgang van het goed op een ander eigenaar.

Bij overgang van het eigendomsrecht over het in huur gegeven goed, van de verhuurder op een ander, blijft het huurkontrakt van kracht voor de nieuwe eigenaar. Het huurkontrakt blijft van kracht, zelfs bij overgang van het goed van het éne Staatsorganisme (verhuurder) op een ander.

Art. 55. Huur van gebruikelijke voorwerpen.

De wetten der Verenigde Republieken bepalen de voorwaarden en de wijze waarop Staatsorganismen, coöperatieve of sociale organisaties aan burgers, in tijdelijk gebruik, en mits betaling, voorwerpen verschaffen van huiselijke voorraad, muziekinstrumenten, sportuitrusting, toerismewagens en andere zaken (huur van gebruikelijke voorwerpen).

Voor onderscheiden soorten van huur van gebruikelijke voorwerpen nemen de Ministerraden der Verenigde Republieken modelkontrakten aan. Afwijkingen van de voorwaarden der modelkontrakten, tot beperking van de rechten der huurders, zijn nietig.

Hoofdstuk 6

Huur van een woonvertrek.

Art. 56. Wijze van verschaffen van woonvertrekken. Kontrakt van huur van woonvertrekken.

Het verschaffen van woonvertrekken in de huizen der plaatselijke Raden van afgevaardigden der arbeiders geschiedt langs het uitvoerend komitee van de plaatselijke Raad, met deelneming van de voorzitters der sociale organisaties; en in de huizen van Staatsorganismen, of van coöperatieve of sociale organisaties, door de gemeenschappelijke beslissing van de administratie en van het syndikale komitee (der fabriek of instelling), onder goedkeuring van het uitvoerend komitee van de Raad der afgevaardigden der arbeiders. Het gebruik van een woonvertrek in die huizen verkrijgt men door een kontrakt van huur van een woonvertrek met de direktie van het betrokken huis.

Het kontrakt van huur van een woonvertrek in huizen die in persoonlijke eigendom aan burgers toebehoren, wordt door de huurder met de eigenaar van het huis gesloten.

Gelijk de huurder van het woonvertrek verwerven zijn gezinsleden, die met hem inwonen, de rechten en plichten die uit het huurkontrakt ontstaan.

Het kontrakt bepaalt de rechten en plichten der partijen. Artikelen 53 en 54 van onderhavige Beginselen worden bij analogie op het kontrakt van huur van woonvertrek toegepast.

Art. 57. Het huurgeld.

In afwachting van het invoeren van kosteloos gebruik van woonvertrekken, moet de huurder op gestelde tijdstippen een huurgeld betalen.

De bedragen van het huurgeld worden bij de wetten der Sovjetunie bepaald.

Het huurgeld voor het gebruik van woonvertrekken in huizen, die in persoonlijke eigendom aan burgers toebehoren, wordt bij overeenstemming der partijen bepaald. Het mag echter de maximale tarieven niet te boven gaan, die voor dergelijke huizen bij de wetten der Verenigde Republieken bepaald worden.

Art. 58. Recht van de huurder op hernieuwing van het kontrakt.

Zo het kontrakt van huur van een woonvertrek in een huis van de lokale Raad van afgevaardigden der arbeiders, of in een huis van een Staatsorganisme, van een coöperatieve of sociale organisatie, voor een bepaalde duur werd gesloten, dan mag de huurder, na afloop van de duur van het kontrakt, dit laatste hernieuwen. Dat recht mag door de verhuurder voor het gerecht worden betwist, enkel wanneer de huurder zijn kontraktuele verbintenissen systematisch heeft geschonden.

Hetzelfde recht geniet de huurder van een woonvertrek in een huis, dat in persoonlijke eigendom aan een burger toebehoort, behalve :

wanneer de huurder het vertrek bewoont krachtens een kontrakt dat gesloten werd voor een termijn niet hoger dan één jaar, met de verbintenis, het vertrek te ruimen na afloop van die termijn;

wanneer de rechtbank vastgesteld zal hebben, dat het vertrek nodig is voor het persoonlijk gebruik van de eigenaar van het huis en de leden van zijn gezin.

Art. 59. Wijziging van het kontrakt van huur van een woonvertrek.

De wetten der Verenigde Republieken mogen de mogelijkheid voorzien, langs gerechtelijke weg de overschotten aan woonruimte (die de bepaalde norm te boven gaan) af te zonderen, bij wijze van een gescheiden, aparte kamer. In dergelijke gevallen mag de bij de wetten der Verenigde Republieken bepaalde norm niet lager liggen dan 9 vierkante meter per persoon. Voor bepaalde categorieën van huurders wordt een extra norm van woonruimte bepaald.

Het afzonderen van een overtollige, aparte kamer in huizen der lokale Raden van afgevaardigden der arbeiders mag pas dan gebeuren, zo de huurder zelf het vrijgekomen vertrek niet bevolkt in de loop van drie maanden na een schriftelijke verwittiging vanwege het Woningsambt.

Zo de overtollige, aparte kamer zich in een flat bevindt, die bestemd is voor het gebruik van één gezin, dan mag de huurder ofwel ze bevolken naar de regels van onderhavig artikel, ofwel eisen, naar een andere flat te verhuizen, van mindere omvang.

De wetten der Verenigde Republieken mogen nog andere gevallen bepalen, waarin het afzonderen van een overtollige, aparte kamer niet toegestaan is.

Zo in de flat, waarin de huurder woont, een kamer vrijkomt, die niet gescheiden is van het door hem gehuurd vertrek, doch er aan paalt, dan wordt hem die kamer in gebruik gegeven.

Art. 60. Opzegging van het kontrakt door de huurder. Ruil en onderhuur van een woonvertrek.

De huurder van een woonvertrek mag het kontrakt ten allen tijde opzeggen.

Hij mag het door hem bezette vertrek ruilen.

De ruil van woonvertrekken in de huizen der Staatsorganismen, coöperatieve of sociale organisaties, als ook in huizen die in persoonlijke eigendom aan burgers toebehoren, is enkel met instemming van de verhuurder toegelaten. De wijze van ruilen van woonvertrekken wordt bij de wetten der Verenigde Republieken bepaald. De huurder mag het woonvertrek in onderhuur afstaan, in de gevallen en op de wijze die de wetten der Verenigde Republieken bepalen.

Art. 61. Opzegging van het kontrakt door de verhuurder.

Het kontrakt van huur van een woonvertrek mag niet worden opgezegd, en de huurder mag niet uit het door hem gehuurd woonvertrek worden gezet, dan langs gerechtelijke weg (behoudens de bij artikel 63 vermelde uitzonderingen), en op de bij de wet bepaalde gronden.

Aan de huurder, die op de bij de wet voorziene gronden uit een huis van de lokale Raad van afgevaardigden der arbeiders werd gezet, of uit een huis van een Staatsorganisme, een coöperatieve of sociale organisatie, moet de verhuurder een ander, goed geschikt woonvertrek bezorgen, — behoudens de hieronder vermelde gevallen.

Zo de huurder, of leden van zijn gezin het woonvertrek systematisch afbreken of beschadigen; of door een systematische schennis der regels van het leven in een socialistische maatschappij, het voor anderen onmogelijk maken met hen te leven in dezelfde flat of hetzelfde huis; en dat de maatregelen tot voorkoming of van burgerzin geen resultaat hebben opgeleverd, — dan worden de schuldigen buitengezet zonder verschaffing van een ander woonvertrek.

De wetten der Verenigde Republieken voorzien de voorwaarden van opzegging van het huurkontrakt, zonder verschaffing van een ander woonvertrek, ook in geval van langdurig wegblijven van de huurder of de leden van zijn gezin; of wanneer de huurder in persoonlijke eigendom, in hetzelfde oord, een woonhuis bezit, en dat hij in de mogelijkheid verkeert het te bewonen; en ook nog bij systematische niet-betalen van het huurgeld, door de huurders van woonvertrekken in huizen die aan burgers in persoonlijke eigendom toebehoren.

Art. 62. Bijzondere gevallen van buitenzetten uit huizen van bedrijven en instellingen.

De Ministerraad der Sovjetunie en de Ministerraden der Verenigde Republieken mogen lijsten opstellen van bedrijven en instellingen van belangrijke sectoren der nationale economie en van afzonderlijke departementen, uit wier huizen het buitenzetten is toegestaan, langs gerechtelijke weg, zonder verschaffing van woonruimte, — van werklui en bedienden die de werkbetrekkingen hebben stopgezet, in verband met opzegging uit eigen wil; of wegens schennis der arbeidsdiscipline, of het plegen van een misdrijf.

Toch mogen zelfs in die gevallen niet buitengezet worden zonder verschaffing van een woonvertrek : de oorlogsinvaliden, de arbeidsinvaliden uit groepen I en II, de voor ouderdom gepensioneerden, de persoonlijk gepensioneerden, alle personen in dienst bij de krijgsmacht der Sovjetunie, alsook alle militairen en verzetsstrijders, die verdwenen of vermist zijn (zonder nieuws) voor de verdediging van de Sovjetunie, of bij het vervullen van andere plichten van de legerdienst.

Art. 63. Administratief buitenzetten.

Het buitenzetten van burgers langs administratieve weg is niet toegelaten, behalve het buitenzetten van hen, die uit eigen beweging een woonvertrek hebben bezet, alsook het buitenzetten van huurders uit bouwvallige huizen. Aan huurders, die uit bouwvallige huizen worden gezet, wordt een ander, geschikt woonvertrek verschaft.

De wetten der Verenigde Republieken mogen een administratieve procedure bepalen, voor het buitenzetten uit dienstvertrekken, kollektieve woningen en hotels.

Hoofdstuk 7

Aanneming.

Art. 64. Aannemingskontraakt.

Bij het kontraakt van aanneming verbindt de aannemer zich ertoe, op eigen risico een bepaald werk te volbrengen, op last van een besteller, met de materialen van de besteller of van de aannemer. De besteller verbindt zich ertoe, het volbrachte werk in ontvangst te nemen en te betalen.

De aannemer moet alle middelen aanwenden om het hem door de besteller toevertrouwd goed veilig te stellen. Hij staat in voor alle nalatigheid, die het verlies of de beschadiging van dat goed meebrengt.

Art. 65. Rechten van de besteller bij schennis van het kontraakt door de aannemer.

Zo de aannemer van de clausules van het kontraakt is afgeweken, de bederving van het werk heeft veroorzaakt, of andere tekortkomingen in het werk heeft begaan, dan mag de besteller eisen, zoals hij verkiest : het kosteloos herstellen van bedoelde tekortkomingen, binnen een behoorlijke tijd;

het vergoeden van de nodige uitgaven die de besteller deed, om de tekortkomingen in het werk met eigen middelen te herstellen, — zo het kontraakt zulk recht aan de besteller toekent;

een overeenkomende verlaging van de prijs van het werk.

Vertoont het werk wezenlijke afwijkingen van het kontraakt, of andere wezenlijke tekortkomingen, dan mag de besteller de ontbinding van het kontraakt eisen, met schadevergoeding.

Art. 66. Reglementen omtrent aannemingskontraakten inzake bediening der levensbehoeften van de burgers.

De wetten der Verenigde Republieken bepalen reglementen omtrent aannemingskontraakten inzake bediening der levensbehoeften der burgers (vitale bestelling).

Voor afzonderlijke soorten bediening der burgers nemen de Ministerraden der Verenigde Republieken modelkontraakten aan. Afwijkingen van de clausules der modelkontraakten, tot beperking van de rechten der bestellers, zijn nietig.

Hoofdstuk 8.

Aanneming van grote werken.

Art. 67. Kontraakt van aanneming van grote werken.

Bij het kontraakt van aanneming van grote werken verbindt het aannemer-organisme zich ertoe, met eigen krachten en middelen voor het besteller-organisme een objekt op te richten en te leveren, zoals voorzien bij een plan, overeenkomstig een aangenomen ontwerp- en ramingsdokumentatie, en binnen een bepaalde termijn. De besteller verbindt zich ertoe, aan de aannemer een bouwruimte te verschaffen, hem de aangenomen ontwerp- en ramingsdokumentatie te bezorgen, hem het tijdig financieren van de

bouw te verzekeren, de voltooide bouwobjekten in ontvangst te nemen en te betalen.

Het bevoorraden van de bouw met de technologische, energetische, elektrotechnische en algemene uitrusting en apparatuur berust bij de besteller, — behoudens de bij bijzondere beslissingen voorziene gevallen. Bijzondere beslissingen mogen aan de besteller de bevoorrading van de bouw met materialen opleggen.

Art. 68. Algemeen aannemer en onder-aannemer.

Het kontraakt van aanneming van grote werken wordt door de besteller gesloten met één enkel bouw-organisme. Dit mag als algemeen aannemer, op grond van een kontraakt van onderaanneming, gespecialiseerde organismen belasten met het verrichten van afzonderlijke werkcomplexen (artikel 38 van onderhavige Beginselen).

Het kontraakt voor het uitvoeren van montagewerken voor de installatie wordt door de besteller gesloten, ofwel met een algemeen aannemer, ofwel met de leverancier van de installatie.

Met instemming van de algemeen aannemer mag de besteller kontraakten sluiten tot uitvoering van montage- en andere bijzondere werken, met montage- en andere gespecialiseerde organismen.

Art. 69. Rechten van de besteller.

De besteller oefent controle en technisch toezicht uit over het overeenstemmen, naar omvang, waarde en kwaliteit, van de uitgevoerde werken met de ontwerpen en ramingen. Hij mag ten alle tijde de vooruitgang en de kwaliteit nazien van de bouw- en montagewerken, alsook van de kwaliteit der gebruikte materialen, — zonder daarom in de technische of economische bedrijvigheid van de aannemer in te grijpen.

Gebreken bij het uitvoeren der werken of in de voor de werken gebruikte materialen, welke aan een fout van de aannemer (of van de onderaannemer) te wijten zijn, dienen door de aannemer op zijn kosten hersteld.

Art. 70. Aansprakelijkheid der partijen bij schennis van het kontraakt van aanneming van grote werken.

Bij niet-uitvoering of niet gepaste uitvoering der verbintenissen uit het kontraakt van aanneming van grote werken, betaalt de daarvoor aansprakelijke partij de bedongen geldelijke straf (dwangsom). Ze herstelt ook, voor het bedrag dat de dwangsom te boven gaat, de schade bestaande uit de aan de andere partij veroorzaakte onkosten, uit het verlies of de beschadiging van haar goed.

De bedragen der geldelijke straf (dwangsom) die door de aannemer betaald werden wegens overschrijding der termijnen voor de uitvoering der onderscheiden werken, worden hem terugbetaald zo de gezamenlijke werken voor het objekt voltooid zijn op de bij het kontraakt bedongen slottijdstip.

Art. 71. Reglementen over de kontraakten van aanneming van grote werken.

De kontraakten van aanneming van grote werken worden gesloten en uitgevoerd overeenkomstig de Reglementen die aangenomen zijn door de Ministeraad der Sovjetunie (op de door hem bepaalde wijze). De wetten der Verenigde Republieken mogen speciale Reglementen bepalen over de kontraakten van aanneming van grote werken in de kolchozen.

Hoofdstuk 9

Vervoer.

Art. 72. *Het vervoerkontraht.*

Bij het kontraht van vervoer van een lading verplicht het vervoerorganisme (de vervoerders) zich ertoe een hem door de verzender toevertrouwde lading tot het bestemmingspunt te brengen, en ze af te leveren aan de persoon (de bestemming), die de volmacht heeft om ze te ontvangen. De verzender verbindt zich ertoe, de voor het vervoer van de lading bedongen prijs, te betalen.

Bij het kontraht van vervoer van een passagier, verbindt de vervoerder zich ertoe, de passagier tot het bestemmingspunt te brengen; en ook (wanneer de passagier een bagage toevertrouwt) de bagage tot het bestemmingspunt te brengen en af te geven aan de persoon, die de volmacht heeft de bagage te ontvangen. De passagier verbindt zich ertoe de prijs te betalen die bedongen werd voor de reis, — en voor het vervoer van de bagage (bij afgifte van bagage).

De voorwaarden voor het vervoeren van ladingen, passagiers en bagage, en de aansprakelijkheid der partijen voor die vervoeren, worden overeenkomstig onderhavige Beginselen bepaald bij de statuten (codexen) der onderscheiden soorten van vervoer, en bij de in de vereiste vorm uitgegeven Reglementen.

Art. 73. *Plan voor het vervoer van ladingen. Aansprakelijkheid bij niet-uitvoering daarvan.*

Het kontraht van vervoer van ladingen van Staats-organismen, coöperatieve of sociale organisaties, wordt gesloten op grond van een voor beide partijen bindend plan voor vervoeren.

Het sluiten van kontrakten van vervoer van ladingen, die niet bij een plan worden voorzien, is toegelaten op de bij de vervoerstatuten (codexen) bepaalde wijze.

De vervoerder en de verzender dragen een vermogensaansprakelijkheid bij het niet-verschaffen van vervoermiddelen, het niet afgeven der lading voor het vervoer en bij andere schendingen der uit het vervoerplan ontstane verbintenissen, — alsook voor dergelijke schendingen in de bij lid 2 van onderhavig artikel voorziene gevallen.

Art. 74. *Aansprakelijkheid van de vervoerder bij verlies, gemis of beschadiging van lading of bagage.*

De vervoerder staat in voor verlies, gemis of beschadiging van de voor het vervoer ontvangen lading of bagage, zo hij niet bewijst dat het verlies, het gemis of de beschadiging buiten zijn fout zijn gebeurd (artikel 37 van onderhavige Beginselen).

De vervoerstatuten (codexen) mogen gevallen voorzien, waar het bewijs van de schuld van de vervoerder voor het verlies, het gemis of de beschadiging der lading bij de bestemming of de verzender berust.

Art. 75. *Termijn voor het afleveren van lading of bagage. Aansprakelijkheid bij overschrijding daarvan.*

De vervoerder moet de lading of de bagage op het bestemmingspunt afleveren binnen de termijn die de vervoerstatuten (codexen) of de in de vereiste vorm uitgegeven Reglementen bepalen. Is er geen termijn

van aflevering op bedoelde wijze bepaald, dan mogen partijen zulke termijn bij kontraht bedingen.

De vervoerder is van zijn aansprakelijkheid bij overschrijding van de afleveringstermijn voor lading of bagage ontlast, zo de overschrijding niet door zijn fout is gebeurd.

Art. 76. *Klachten en eisen omtrent vervoer.*

Vooraleer een eis tegen de vervoerder in te spannen, spruitend uit het vervoer, moet tegen hem een klacht worden ingediend.

Klachten mogen ingediend worden gedurende zes maand, en aanspraken om het betalen van boeten of premies, gedurende 45 dagen. De vervoerder moet de ingediende klacht onderzoeken, en de klager informeren over het voldoen of het verwerpen daarvan, binnen de drie maand; voor een klacht bij een vervoer, dat door vervoerders van verscheidene soorten onder één dokument wordt verricht, binnen de zes maand; voor een klacht omtrent betaling van een boete of een premie, binnen de 45 dagen.

Werd de klacht afgewezen, of is er geen antwoord ontvangen binnen de bij onderhavig artikel bepaalde termijn, dan worden aan de klager, voor het instellen van een eis, twee maanden beschoren, van de dag af dat hij een antwoord ontving, of na afloop van de voor het antwoord bepaalde termijn.

Voor het instellen van eisen uit het vervoer door de vervoerder tegen de verzenders, bestemmingen of passagiers, is een termijn van zes maand bepaald.

De termijnen voor verjaring van de eis, en de wijze om eisen in te stellen voor gedingen in verband met vervoer buiten de grenzen, worden bij de vervoerstatuten (codex) of de internationale verdragen bepaald.

Art. 77. *Aansprakelijkheid van de vervoerder voor veroorzaakte dood, of voor aantasting der gezondheid van een passagier.*

De aansprakelijkheid van de vervoerder voor een veroorzaakte dood, of voor een aantasting der gezondheid van een passagier, wordt bij de regels van hoofdstuk 12 van onderhavig Deel bepaald, — tenzij de wet een verzwaarde aansprakelijkheid heeft voorzien.

Hoofdstuk 10

Staatsverzekering

Art. 78. *Soorten van verzekeringen.*

Staatsverzekering geschiedt onder de vorm van verplichte of van vrije verzekering.

Art. 79. *Verplichte verzekering.*

Aan verplichte verzekering is onderworpen: het goed dat de wet aanduidt, in de voorwaarden die ze bepaalt.

Bij verplichte verzekering vergoedt het verzekeringsorganisme, in geval van verwezenlijking van het bij de wet voorziene feit (verzekerd risico), in handen van de verzekeringnemer (of van een ander, wien het verzekerd goed toebehoort), de hem toegebrachte schade:

bij totaal vergaan van het goed? Voor het volle bedrag der verzekerde waarborg;

bij gedeeltelijke beschadiging? Voor een overeenkomend deel der verzekerde waarborg.

De verzekeringnemer moet de bedongen verzekeringspremies betalen.

De soorten van verplichte personenverzekering worden bij de wetten der Sovjetunie bepaald.

Art. 80. *Kontracht van vrije verzekering.*

Bij het kontrakt van vrije verzekering verbindt het verzekeringsorganisme zich ertoe, in geval van verwezenlijking van het bij het kontrakt voorziene feit (verzekerd risico):

bij zakenverzekering — aan de verzekeringnemer (of aan een ander, ten behoeve van wie het kontrakt gesloten werd), de toegebrachte schade te vergoeden (de verzekerde schadeloosstelling te betalen), tot beloop van het bij het kontrakt bedongen bedrag (verzekerd bedrag); — doch zo het goed niet voor de volle waarde werd verzekerd: tot beloop van het overeenkomend deel der schade, — tenzij de verzekeringsreglementen het anders voorzien;

bij personenverzekering — aan de verzekeringnemer (of aan hem, ten behoeve van wie het kontrakt gesloten werd), het bij het kontrakt bedongen bedrag te betalen, — ongeacht de bedragen die hem toekomen krachtens sociale Staatsverzekering, sociale zekerheid of bij wijze van schadeloosstelling.

De verzekeringnemer verbindt zich ertoe, de bij het kontrakt bepaalde verzekeringspremies te betalen.

Art. 81. *Overgang op het verzekeringsorganisme van de rechten van de verzekeringnemer tegen hem, die voor de toegebrachte schade instaat.*

Bij zakenverzekering gaat het recht tot verhaal, dat de verzekeringnemer (of een ander, die de verzekeringsvergoeding ontving) bezit tegen hem, die voor de toegebrachte schade instaat, op het verzekeringsorganisme over, dat de verzekeringsvergoeding betaalt, — en tot beloop van dit bedrag.

Art. 82. *Verzekeringsreglementen.*

Verzekeringsreglementen worden op de door de Ministerraad der Sovjetunie bepaalde wijze aangenomen.

Hoofdstuk 11

Verrekening en krediet

Art. 83. *Verrekeningen tussen organisaties.*

Het betalen van schulden tussen Staatsorganismen, kolchozen en andere coöperatieve of sociale organisaties, gebeurt bij wijze van schuldvergelijkende verrekeningen, door toedoen van de kredietinstellingen, bij wie bedoelde organismen overeenkomstig de wet hun geldmiddelen bewaren. De wetten der Sovjetunie bepalen de wijze en de vormen der verrekeningen.

Verrekeningen met gereed geld, tussen Staatsorganismen, kolchozen en andere coöperatieve of sociale organisaties, zijn toegelaten in de gevallen en binnen de perken, die de wetten der Sovjetunie bepalen.

Art. 84. *Beschikking over de geldmiddelen, die op de rekeningen der organisaties in de kredietinstellingen bewaard zijn.*

De organisaties beschikken over de geldmiddelen, die op haar rekeningen in de kredietinstellingen be-

waard zijn, met inachtneming van de bestemming van die middelen.

De geldmiddelen, die nodig zijn voor het betalen van lonen (en daarmee gelijkgestelde stortingen) worden voor rekening van de organisatie uitgegeven, ongeacht het bestaan van één of andere aanspraak tegen de bezitter van de rekening. De Ministerraad der Sovjetunie mag uitzonderingen op de regel toestaan.

Het afschrijven van verrekeningsmiddelen die op rekening van een organisatie in een kredietinstelling staan, is enkel toegelaten in de bij de wetten der Sovjetunie voorziene gevallen.

Bij het voldoen der aanspraken wordt de volgorde in acht genomen, die de wetten der Sovjetunie bepalen.

Art. 85. *Toekennen van kredieten aan de organisaties.*

Het toekennen van kredieten aan Staatsorganismen, kolchozen en andere coöperatieve of sociale organisaties, gebeurt naar de aangenomen plannen, bij wijze van uitkering van leningen met bepaalde bestemming en voor bepaalde tijd, door de Staatsbank der Sovjetunie en andere banken der Sovjetunie, — in de bij de wetten der Sovjetunie bepaalde vorm.

Het toekennen van kredieten door de éne organisatie aan de andere, in natura of met geld, waarin begrepen het uitgeven van voorschotten, is enkel in de gevallen toegelaten die de wetten der Sovjetunie bepalen.

De wetten der Verenigde Republieken bepalen de voorwaarde en de wijze van toekennen van kredieten door de ene kolchoz aan de andere, tot verlenen van bijstand in de produktie.

Art. 86. *Bankleningen aan burgers.*

Leningen aan burgers worden door de banken der Sovjetunie uitgekeerd, in de gevallen en op de wijze, die de wetten der Sovjetunie bepalen.

Art. 87. *Depositos van burgers in de kredietinstellingen.*

De burgers mogen hun geldmiddelen in de Staatsspaarkassen der arbeiders en in andere kredietinstellingen bewaren, over hun bewaargevingen beschikken, voor hun bewaargevingen inkomsten ontvangen onder de vorm van procenten of loten, schuldvergelijkende verrekeningen doen overeenkomstig de statuten der kredietinstellingen, en de in de vereiste vorm uitgevaardigde reglementen.

De Staat waarborgt het geheim der depositos, hun bewaring, en hun teruggave op de eerste aanvraag van de bewaargever.

De wijze van beschikken over de bewaargevingen, die aan Staatsspaarkassen der arbeiders of andere kredietinstellingen zijn toevertrouwd, wordt bij hun statuten bepaald, en bij de in lid één van onderhavig artikel bedoelde reglementen.

Op de depositos der burgers in de Staatsspaarkassen der arbeiders en in de Staatsbank der Sovjetunie, mag verhaal worden genomen op grond van een strafveroordeling; of van een gerechtelijke beslissing, waarbij een burgerlijke eis, voortspruitend uit een strafzaak, wordt ingewilligd; of van een gerechtelijke beslissing in een eis omtrent uitkering van steungeld (bij gebrek aan loon of ander goed, waarop verhaal mag worden genomen), of omtrent verdeling van een deposito, die de gemeenschappelijke eigendom van echtgenoten is. Het opeisen van depositos van burgers

in bedoelde kredietinstellingen mag gebeuren op grond van een in kracht van gewijsde getreden strafveroordeel, of van een overeenkomstig de wet genomen dekreet over opeising van eigendom.

Hoofdstuk 12

Verbintenissen uit toegebrachte schade.

Art. 88. *Algemene regels der aansprakelijkheid wegens toegebrachte schade.*

De aan de persoon of het vermogen van een burger, of aan een organisatie toegebrachte schade, dient in volle omvang vergoed door hem, die de schade toebracht.

Wie de schade toebracht is van alle schadevergoeding ontlast, zo hij bewijst dat de schade niet aan zijn fout te wijten is.

Een organisatie moet de schade vergoeden, die toegebracht werd door een fout van haar arbeiders, bij het vervullen van hun arbeids- of dienstverbintenissen.

Door rechtmatige daden toegebrachte schade is vatbaar voor vergoeding, enkel in de bij de wet voorziene gevallen.

Art. 89. *Aansprakelijkheid van staatsinstellingen voor de schade, door daden van haar ambtenaren toegebracht.*

Staatsinstellingen staan voor de schade in, welke aan burgers door onrechtmatige diensthandelingen van haar ambtenaren worden toegebracht, op gebied bestuursdirectie, naar de algemene regels (artikel 88 van onderhavige Beginselen), — tenzij een speciale wet het anders voorziet. Voor de schade, welke door dergelijke handelingen van ambtenaren aan organisaties wordt toegebracht, staan de Staatsinstellingen in op de bij de wet bepaalde wijze.

Voor de schade, welke door onrechtmatige diensthandelingen vanwege ambtenaren van enquête-, voorbereidende instructie, prokuratuur- of gerechtsorganen werd toegebracht, dragen de betrokken Staatsorganen een vermogensaansprakelijkheid, in en binnen de speciaal bij de wet voorziene gevallen en perken.

Art. 90. *Aansprakelijkheid voor de schade toegebracht door een bron van verhoogd gevaar.*

Organisaties en burgers, wier bedrijvigheid verband houdt met verhoogd gevaar voor de omgeving (vervoerorganismen, nijverheidsbedrijven, bouwbedrijven, bezitters van auto's, enz.) moeten de schade vergoeden die door de bron van verhoogd gevaar werd toegebracht, — tenzij ze bewijzen dat de schade ontstond door toedoen van een niet-afwendbare kracht, of door opzet van het slachtoffer.

Art. 91. *Aansprakelijkheid voor aantasting der gezondheid of dood van een burger, voor wie de dader van de schade verzekeringsbijdragen moet storten.*

Zo aan een arbeider, in verband met het uitvoeren van zijn arbeids- of dienstverbintenissen, een verminking of een andere aantasting van zijn gezondheid werd toegebracht, door de fout van een organisatie of een burger, die voor hem bijdragen voor sociale Staatsverzekering moeten storten, — dan moeten die organisatie of die burger de schade aan het slachtoffer vergoeden voor het deel, dat het bedrag te boven

gaat van de toelage die hij ontvangt, of van het pensioen, dat hem na de aantasting van zijn gezondheid wordt toegewezen, en dat hij daadwerkelijk ontvangt. De wetten der Sovjetunie mogen uitzonderingen op die regel toestaan.

Overlijdt het slachtoffer, dan genieten het recht op schadevergoeding: de arbeidsonbekwamen, die ten laste van de overledene waren, of die op de dag van zijn dood het recht hadden, om steun van hem te verkrijgen, — alsook de kinderen van de overledene, die na zijn dood geboren zijn.

Art. 92. *Aansprakelijkheid voor aantasting der gezondheid en dood van een burger, voor wie de dader van de schade geen verzekeringsbijdragen moet storten.*

Zo de verminking of andere aantasting der gezondheid werd veroorzaakt door een organisatie of een burger, die voor het slachtoffer geen bijdragen voor sociale Staatsverzekering moet storten, — dan moeten die organisatie of die burger de schade van het slachtoffer vergoeden, naar de regels van artikelen 88 en 90 van onderhavige Beginselen, voor het deel, dat het bedrag te bovengaat van de toelage die hij krijgt, of van het pensioen dat hem na de aantasting van zijn gezondheid wordt toegewezen, en dat hij daadwerkelijk ontvangt.

Overlijdt het slachtoffer, dan genieten het recht op schadevergoeding: de in lid 2 van artikel 91 van onderhavige Beginselen vermelde personen.

Art. 93. *Aanrekening van de fout van het slachtoffer, en van de geldelijke toestand van hem, die de schade toebracht.*

Zo een grove onachtzaamheid van het slachtoffer zelf bijdroeg tot het ontstaan of vergroten van de schade, dan dient de omvang der schadevergoeding verminderd, of dient alle schadevergoeding geweigerd, naar de graad van de fout van het slachtoffer; en bij fout van de dader van de schade: ook naar de graad van diens fout.

De rechtbank mag de omvang der vergoeding verminderen voor de schade, die door een burger werd toegebracht, — naar diens geldelijke toestand.

Art. 94. *Regresverhaal.*

De voor toegebrachte schade aansprakelijke organisatie of burger moeten, bij regresverhaal vanwege het orgaan voor sociale Staatsverzekering, of voor sociale zekerheid, de bedragen der toelagen en pensioenen vergoeden, die aan de bij artikelen 91 en 92 van onderhavige Beginselen vermelde personen werden uitbetaald.

In de gevallen waar de omvang der schadevergoeding verminderd werd (artikel 93 van onderhavige Beginselen), wordt overeenkomstig ook de omvang der schadevergoeding bij regresverhaal verminderd.

Hoofdstuk 13

Verbintenissen uit het redden van socialistische eigendom.

Art. 95. *Vergoeding der bij het redden van socialistische eigendom geleden schade.*

De schade, die een burger lijdt bij het redden van een socialistische eigendom, uit een gevaar dat het

bedreigde, dient vergoed door de organisatie wier goed de burger redde.

De wetten der Verenigde Republieken bepalen de wijze de schadevergoeding.

VIERDE DEEL

AUTEURSRECHT

Art. 86. *Scheppingen, waartoe auteursrecht zich uitbreidt.*

Het auteursrecht breidt zich uit tot scheppingen der wetenschap, literatuur en kunst, ongeacht de vorm, de bestemming en de waarde der schepping, alsook de soort reproductie.

Het auteursrecht breidt zich uit tot scheppingen, of ze al dan niet in omgang zijn gebracht, — voor zover ze in een of andere objektieve vorm tot uiting komen, die toelaat, het resultaat der scheppende bedrijvigheid van de auteur weer te geven (handschrift, tekening, schilderij, openbare voordracht of opvoering, film, mechanische of magnetische opname, enz....).

Art. 97. *Auteursrecht op scheppingen, die binnen of buiten het grondgebied der Sovjetunie in omgang zijn gebracht.*

Het auteursrecht op een schepping, die voor het eerst op het grondgebied der Sovjetunie in omgang is gebracht, of die niet in omgang is gebracht maar zich onder een of andere objektieve vorm op het grondgebied der Sovjetunie bevindt, — wordt aan de auteur en aan zijn erfgenamen toegekend, ongeacht hun Staatsburgerschap.

Het auteursrecht wordt ook toegekend aan burgers der Sovjetunie, wier scheppingen voor het eerst in omgang zijn gebracht (of zich onder een of andere objektieve vorm bevinden) op het grongebied van een buitenlandse Staat, — alsook aan hun erfgenamen.

Aan andere personen wordt het auteursrecht op een schepping, die voor het eerst in omgang is gebracht (of zich onder een of andere objektieve vorm bevindt) op het grondgebied van een buitenlandse Staat, enkel erkend op de grondslagen en binnen de perken der overeenkomende, door de Sovjetunie gesloten internationale akkoorden.

Art. 98. *Rechten van de auteur.*

De auteur geniet het recht :

zijn schepping te publiceren, te reproduceren en te verspreiden op al de bij de wet toegelaten wijzen, — onder zijn naam, onder een gelegenheidsnaam (deksnaam) of zonder naamvermelding (naamloos);

op onschendbaarheid van zijn schepping;

op ontvangst van een retributie wanneer zijn schepping door andere personen benut wordt, — behoudens de bij de wet vermelde gevallen. De wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken bepalen de tarieven der auteursretributie.

Art. 99. *Medeauteurschap.*

Het auteursrecht op een schepping, die door medewerking van twee of meer personen tot stand kwam (kollektieve schepping), behoort gezamenlijk aan de medeauteurs toe, — onverschillig of die schepping een ondeelbaar geheel vormt, dan wel uit delen bestaat, waarvan elk een zelfstandige betekenis heeft.

Ieder der medeauteurs bewaart zijn auteursrecht op het door hem totstand gebracht deel in de kollektieve schepping, dat een zelfstandige betekenis heeft.

Art. 100. *Auteursrecht der rechtspersonen.*

Aan rechtspersonen wordt het auteursrecht toegekend in de gevallen en binnen de perken, die de wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken bepalen.

De auteur van een schepping, die hij tot stand bracht bij het vervullen van een taak in dienst van een wetenschappelijke of andere organisatie, geniet het auteursrecht op die schepping. De wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken bepalen de wijze waarop de organisatie die schepping zal benutten, en de gevallen waarin een auteursretributie betaald zal worden.

Art. 101. *Aanwending der schepping van een auteur door anderen.*

Het benutten der schepping van een auteur door anderen, is enkel toegelaten op grond van een kontrakt met de auteur of diens erfgenamen, — behoudens de bij de wet bepaalde gevallen.

Modelkontrakten omtrent het benutten van een schepping (uitgevers-, opvoerings-, scenario- en andere auteurskontrakten) worden aangenomen op de bij de wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken bepaalde wijze.

De clausules uit een kontrakt met een auteur, welke zijn toestand nadeliger maken, vergeleken met de bij de wet op het modelkontrakt bepaalde toestand, zijn nietig. Ze worden omgezet in de bij de wet op het modelkontrakt bepaalde clausules.

Art. 102. *Vertaling van een schepping in een andere taal.*

Elke uitgegeven schepping mag in een andere taal worden vertaald, buiten instemming van doch met kennisgeving aan de auteur, en op voorwaarde dat de gaafheid en de geest van de schepping behouden blijven. Het recht op een retributie voor het benutten van een schepping tot vertaling in een andere taal geniet de auteur van het origineel, in de bij de wetten der Verenigde Republieken voorziene gevallen.

De vertaler geniet het auteursrecht op de door hem verwezenlijkte vertaling.

Art. 103. *Aanwending van een schepping buiten instemming van de auteur en zonder betaling van een auteursretributie.*

Is toegelaten, buiten instemming van de auteur en zonder betaling van een auteursretributie, doch mits verplichte vermelding van de naam van de auteur, wiens schepping benut wordt, en van de bron der ontlening :

1) het benutten van andersmans uitgegeven schepping, tot stichting van een nieuwe, zelfstandige schepping, — behalve het omwerken van een verhalende schepping tot een dramatische, of tot een scenario, en omgekeerd; of ook het omwerken van een dramatische schepping tot een scenario, of omgekeerd;

2) het reproduceren, in werken voor wetenschap en kritiek, in uitgaven voor onderwijs en politieke kultuur, van scheppingen der wetenschap, literatuur en kunst, en van uittreksels daarvan — binnen de bij de

wetten der Verenigde Republieken bepaalde perken;

3) informatie in de periodieke pers, door bioscoop, radio en televisie, over in omgang gebrachte scheppingen der wetenschap, literatuur en kunst;

4) het reproducere in dagbladen, door bioscoop, radio en televisie, van in het openbaar uitgesproken redevoeringen en verslagen, alsook van in omgang gebrachte scheppingen der literatuur, wetenschappen en kunst;

5) het reproducere, onder welke vorm ook (behalve de kopie door mechanisch contact), van scheppingen der plastische kunst, welke zich in plaats bevinden die openstaan voor vrije toegang (met uitzondering der tentoonstellingen en musea).

Art. 104. *Aanwending der schepping buiten instemming van de auteur, met betaling der auteursretributie.*

Is toegelaten, buiten instemming van de auteur, doch mits vermelding van zijn naam, en betaling der auteursretributie :

1) de openbare opvoering van in omgang gebrachte scheppingen. Zo er evenwel geen betaling geëist wordt vanwege de toeschouwers, dan geniet de auteur het recht op de auteursretributie enkel in de bij de wetten der Verenigde Republieken bepaalde gevallen;

2) het opnemen voor openbare reproductie of verspreiding van in omgang gebrachte scheppingen, op film, plaat, magneetband of ander mechanisme, — behalve het opvoeren der scheppingen door bioscoop, radio of televisie (punt 4, artikel 103 van onderhavige Beginselen);

3) het benutten, door een toondichter, van uitgegeven scheppingen der literatuur, tot stichting van muzikale scheppingen met de tekst;

4) het benutten van scheppingen der plastische kunst, alsook van fotografische scheppingen, voor nijverheidsprodukten. In deze gevallen is het vermelden van de naam van de auteur niet verplicht.

Art. 105. *Geldigheid van het auteursrecht.*

De auteur geniet het auteursrecht zijn leven lang. De wetten der Verenigde Republieken mogen verkorte termijnen bepalen voor de geldigheid van het auteursrecht op bijzondere soorten scheppingen.

Het auteursrecht gaat op de nalatenschap over, op de wijze en binnen de perken, die de wetten der Sovjetunie en der Verenigde Republieken bepalen. Bij een verkorte geldigheidsduur van het auteursrecht, gaat dit op de erfgenamen over voor het deel van de termijn, dat bij het overlijden van de auteur nog niet verlopen is.

De wetten der Verenigde Republieken bepalen de perken tot verwezenlijking der auteursrechten door de erfgenamen, — in het bijzonder : de perken voor het betalen der auteursretributie naar verhouding van haar geheel. De perken mogen evenwel 50 % niet overschrijden van de retributie, welke de auteur zelf zou genoten hebben.

Art. 106. *Afkoop van het auteursrecht door de staat.*

Het auteursrecht op de uitgave, de openbare opvoering en andere aanwending van een schepping mag door de Staat verplichtend worden afgekocht van de auteur of diens erfgenamen, op de wijze, die de wetten der Verenigde Republieken bepalen.

VIJFDE DEEL

ONTDEKKERSRECHT

Art. 107. *Rechten van de auteur van een ontdekking.*

De auteur van een ontdekking geniet het recht om de erkenning van zijn auteurschap te eisen, en van de prioriteit der ontdekking, vastgesteld door een diploma, dat uitgereikt wordt in de gevallen en op de wijze, welke het door de Ministerraad der Sovjetunie aangenomen Reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en rationalisatievoorstellen voorziet.

De auteur der ontdekking geniet het recht op een retributie, die hem wordt uitbetaald bij het uitreiken van het diploma, en ook nog op de voordelen, die het reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en voorstellen tot rationalisatie voorziet.

Art. 108. *Overgang der rechten van de ontdekker op zijn nalatenschap.*

Het recht tot verkrijging van een diploma voor de overleden auteur van een ontdekking, alsook van een retributie voor de ontdekking, gaat op de nalatenschap over, op de bij de wet bepaalde wijze.

Art. 109. *Gedingen over het auteurschap van een ontdekking.*

De gedingen omtrent het auteurschap (of medeauteurschap) van een ontdekking worden door de rechtbank beslecht.

ZESDE DEEL

UITVINDERSRECHT

Art. 110. *Auteursrecht en patent.*

De auteur van een uitvinding mag eisen, zoals hij verkiest :

ofwel de loutere erkenning van zijn auteurschap;

ofwel de erkenning van zijn auteurschap, met het toekennen van een uitsluitend recht op de uitvinding.

In het eerste geval wordt voor de uitvinding een auteursattest, in het tweede een patent verleend.

Auteursattesten en patenten worden verleend in de voorwaarden en op de wijze, welke het Reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en rationalisatievoorstellen voorziet.

Het in het buitenland patenteren van binnen de grenzen der Sovjetunie gedane uitvindingen, of van uitvindingen door Sovjetburgers in het buitenland gedaan, alsook om het even welke overdracht van Sovjetuitvindingen naar het buitenland, — worden enkel op de door de Ministerraad der Sovjetunie bepaalde wijze toegelaten.

Art. 111. *Het benutten van een uitvinding, waarvoor een auteursattest werd verleend.*

Wanneer voor een uitvinding een auteursattest werd verleend, behoort het recht om de uitvinding te benutten aan de Staat, die zorg draagt voor het verwezenlijken der uitvinding, — rekening gehouden met het nut van haar aanwending.

Coöperatieve en sociale organisaties mogen op dezelfde grondslagen als de Staatsorganismen, uitvindingen benutten die binnen de sfeer van hun bedrijvigheid vallen.

Wanneer zijn uitvinding in gebruik wordt genomen, heeft de uitvinder, aan wie een auteursattest werd verleend, recht op een retributie, naar de besparing of ander nuttig gevolg dat aan het in gebruik nemen van zijn uitvinding te danken is. Hij heeft eveneens recht op voordelen, overeenkomstig het Reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en rationalisatievoorstellen.

Art. 112. Rechten van de patenthouder.

Een patent wordt verleend voor een duur van vijftien jaar, te rekenen van de dag van het verzoek af. Van die dag af worden de rechten van de verzoeker beschermd. Niemand mag de uitvinding benutten zonder instemming van hem, aan wie het patent toebehoort (patenthouder). De patenthouder mag de toelating (vergunning) verlenen, zijn uitvinding te benutten. Hij mag ook zijn patent helemaal afstaan.

De organisatie, die vóór het indienen van een verzoek omtrent een uitvinding, en los van de uitvinder, bedoelde uitvinding binnen de grenzen der Sovjetunie heeft benut, of daartoe alle nodige voorbereidingen heeft getroffen, behoudt het recht tot verder en kosteloos gebruik van bedoelde uitvinding. Gedingen omtrent die vraag worden langs gerechtelijke weg opgelost.

Heeft de uitvinding een bijzonder belangrijke betekenis voor de Staat, doch kan met de patenthouders geen akkoord bereikt worden nopens het verlenen van een patent of het afstaan van een vergunning, dan mag bij beslissing van de Ministerraad der Sovjetunie een patent verplicht worden afgekocht; ofwel mag aan de overeenkomende organisaties de toelating tot gebruik der uitvinding worden verleend, met bepaling van een retributie voor de patenthouder.

Art. 113. Rechten van de auteur van een rationalisatievoorstel.

De auteur van een in toepassing gebracht rationalisatievoorstel krijgt een attest, waarbij zijn auteurschap vastgesteld wordt. Hij heeft recht op een retributie, naar de besparing of ander nuttig gevolg dat aan het in gebruik stellen van zijn uitvinding te danken is. Hij heeft eveneens recht op voordelen, overeenkomstig het Reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en rationalisatievoorstellen.

Art. 114. Deelneming van de uitvinder of van de rationalisator aan de verwezenlijking van het denkbeeld.

Uitvinders en rationalisators moeten actief meewerken aan het in gebruik nemen en de verdere uitwerking van hun denkbeelden. Ze genieten het recht deel te nemen aan het verwezenlijken der werkzaamheden tot in gebruik stellen van die denkbeelden, — op de bij het Reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en rationalisatievoorstellen voorziene wijze.

Art. 115. Overgang der rechten van de auteur van een uitvinding of van een rationalisatievoorstel, op zijn nalatenschap.

Het recht tot het bekomen van een auteursattest of een patent voor een uitvinding, of van een attest voor een rationalisatievoorstel; het recht op een retributie voor een uitvinding of een rationalisatievoorstel; alsook het uitsluitend recht op een uitvinding, op

grond van een patent, — gaan op de bij de wet bepaalde wijze op de nalatenschap over.

Art. 116. Gedingen omtrent auteurschap, of betaling der retributie.

Gedingen omtrent het auteurschap (resp. medeauteurschap) over een uitvinding worden door de rechtbank beslecht. De rechtbank lost eveneens de gedingen op aangaande de prioriteit van een rationalisatievoorstel, zo ze niet opgelost werden door de organisatie van de plaats, waar het voorstel in gebruik wordt genomen.

Gedingen omtrent de omvang, de wijze van verrekening en de betalingstermijnen der retributie voor een uitvinding of een rationalisatievoorstel, worden opgelost op de bij het Reglement op de ontdekkingen, uitvindingen en rationalisatievoorstellen voorziene wijze. Acht de uitvinder of de rationalisator de getroffen beslissing onrechtvaardig, dan mag hij zich bovendien tot de rechtbank wenden.

ZEVENDE DEEL

ERFRECHT

Art. 117. Bronnen van het erfrecht.

Erfopvolging gebeurt krachtens de wet, of bij testament.

Erfopvolging krachtens de wet vindt plaats, wanneer en voor zover ze niet bij testament is gewijzigd.

Zijn er geen erfgenamen, noch krachtens de wet, noch bij testament, of aanvaardt geen enkel der erfgenamen de nalatenschap, of zijn al de erfgenamen door de erflater overleden, dan gaat het vermogen van de overledene op de Staat over, bij wijze van erfopvolging.

Art. 118. Erfopvolging krachtens de wet.

Bij erfopvolging krachtens de wet gelden als erfgenamen van de eerste rang, bij gelijke delen: de kinderen (ook de geadopteerde) van de overledene. Onder de erfgenamen van de eerste rang rekent men ook de kinderen van de overledene, die na zijn dood geboren worden.

De kleinkinderen en achterkleinkinderen van de overledene behoren tot de erfopvolgers krachtens de wet, zo op het ogenblik van het openvallen der nalatenschap diegene onder hun ouders, die erfgenaam zou geweest zijn, niet meer in leven is. Ze erven tot beloop van het deel, dat aan hun overleden ouder, bij erfopvolging krachtens de wet, zou toegekomen zijn.

De wetten der Verenigde Republieken mogen verdere rangen van erfopvolgers de wet bepalen. De erfgenamen van verdere rang komen tot de nalatenschap krachtens de wet, enkel bij ontstentenis van erfgenamen der vorige rangen, of wanneer deze de nalatenschap niet aanvaardden.

Onder de erfopvolgers krachtens de wet worden ook de arbeidsonbekwamen gerekend, die op last van de overledene leefden, niet minder dan één jaar voor zijn dood. Bij aanwezigheid van andere erfgenamen, erven ze gelijk de erfgenamen van die rang, die tot de nalatenschap wordt geroepen.

De voorwerpen van gewoon huishouden en gewoon gebruik gaan naar de erfgenamen krachtens de wet, die samen met de overledene woonden, ongeacht hun rang en hun erfdeel. De wetten der Verenigde Repu-

blieken bepalen de voorwaarden voor het erven van die goederen.

Art. 119. Erfopvolging bij testament.

Ieder burger mag bij testament zijn hele vermogen of een deel ervan (zonder de voorwerpen van gewoon huishouden of gewoon gebruik uit te sluiten), aan één of meerdere personen vermaken, — onverschillig of deze al dan niet tot de kring der erfgenamen krachtens de wet behoren; en ook aan de Staat, of aan onderscheiden Staatsorganismen, coöperatieve of sociale organisaties.

Minderjarige of arbeidsonbekwame kinderen van de erflater (ook de geadopteerde), en eveneens de arbeidsonbekwame echtgenoot, de arbeidsonbekwame ouders (ook de adoptanten) en personen ten laste van de overledene, — erven, ongeacht de inhoud van het testament, niet minder dan twee derden van het deel, dat aan ieder onder hen zou toegekomen zijn bij erfopvolging krachtens de wet (verplicht deel). Bij het bepalen van de mate van het verplichte deel wordt rekening gehouden met de waarde van het erfgoed, dat uit voorwerpen van gewoon huishouden en gewoon gebruik bestaat.

De wijze van beschikken, in geval van overlijden, over depositos in Staatsspaarkassen en in de Staatsbank der Sovjetunie, naar de speciale aanwijzingen der bewaargevers, wordt bij de statuten van genoemde kredietinstellingen geregeld, en bij de in de vereiste vorm uitgevaardigde reglementen.

Art. 120. Aansprakelijkheid van de erfgenaam voor de schulden van de overledene.

De erfgenaam, die de nalatenschap aanvaardt, staat voor de schulden van de overledene in, tot beloop van de werkelijke waarde van het erfgoed, dat hem toekomt. Op dezelfde grondslagen is de Staat aansprakelijk, aan wie het vermogen overgaat bij toepassing van artikelen 117 en 119 van onderhavige Beginselen.

Art. 121 Plaats van openvallen der nalatenschap.

Als plaats van openvallen der nalatenschap geldt de laatste vaste verblijfplaats van de overledene. Is die plaats onbekend, dan geldt de plaats waar het vermogen (of het belangrijkste deel daarvan) zich bevindt.

ACHTSTE DEEL

RECHTSBEKWAAMHEID DER VREEMDELINGEN EN DER PERSONEN ZONDER BURGERSCHAP

Toepassing der burgerlijke wetten van buitenlandse staten, van internationale verdragen en akkoorden.

Art. 122. Burgerlijke rechtsbekwaamheid van buitenlandse burgers.

De buitenlandse burgers genieten in de Sovjetunie de burgerlijke rechtsbekwaamheid, gelijk de Sovjetburgers. De wetten der Sovjetunie mogen bijzondere uitzonderingen bepalen.

De Ministerraad der Sovjetunie mag retorsiebeperkingen aanbrengen, ten aanzien van burgers van die Staten, waar speciale beperkingen bestaan voor de burgerlijke rechtsbekwaamheid der Sovjetburgers.

Art. 123. Burgerlijke rechtsbekwaamheid der personen zonder burgerschap.

De personen zonder burgerschap, die in de Sovjetunie leven, genieten de burgerlijke rechtsbekwaamheid gelijk de Sovjetburgers. De wetten der Sovjetunie mogen bijzondere uitzonderingen bepalen.

Art. 124. Rechtsdaden van buitenlandse handel van buitenlandse organismen.

De buitenlandse bedrijven en organismen mogen, zonder bijzondere toelating, in de Sovjetunie rechtsdaden van buitenlandse handel (en de daarmee verbonden operaties van verrekening, verzekering en andere) verrichten, met de Sovjetverenigingen voor buitenlandse handel, en andere Sovjetorganismen waaraan het recht tot verrichten van dergelijke daden is verleend.

Art. 125. Wet toepasselijk op de vorm der rechtshandelingen.

De vorm van een in het buitenland verrichte rechtshandeling is onderworpen aan de wet van de plaats, waar ze verricht is. Een rechtshandeling mag evenwel niet als ongeldig beschouwd, wegens niet in acht nemen van de vorm, zo de vereisten der wetten van de Sovjetunie en de betrokken Verenigde Republiek in acht werden genomen.

De vorm der door Sovjetorganismen verrichte rechtsdaden van buitenlandse handel, en de wijze van ondertekening, worden bij de wetten der Sovjetunie geregeld, ongeacht de plaats waar die rechtsdaden verricht worden.

De vorm der rechtsdaden omtrent gebouwen, die zich in de Sovjetunie bevinden, is onderworpen aan de wetten der Sovjetunie en der betrokken Verenigde Republiek.

Art. 126. Wet toepaselijk op de verbintenis uit rechtsdaden van buitenlandse handel.

De rechten en verbintenissen der partijen in een rechtsdaad van buitenlandse handel worden bepaald bij de wet van de plaats, waar ze verricht is, — tenzij het akkoord der partijen er anders over beschikt.

De Sovjetwet bepaalt de plaats, waar een rechtsdaad is verricht.

Art. 127. Wet toepasselijk op een nalatenschap.

De betrekkingen van nalatenschap worden geregeld naar de wet van het land, waar de overledene zijn laatste vaste verblijfplaats bezat.

De bekwaamheid voor het opstellen en het wijzigen van een testament, alsook de vorm van het testament en van de wijzigingsakte, worden bepaald naar de wet van het land, waar de erflater zijn laatste verblijfplaats bezat, op het ogenblik waarop hij de akte opstelde. Het testament of de wijziging mogen evenwel niet als ongeldig worden beschouwd, wegens niet in acht nemen van de vorm, zo deze aan de vereisten voldoet van de wet van de plaats, waar de akte werd opgesteld, of aan de vereisten der Sovjetwet.

De overgang bij erfopvolging van gebouwen, die zich in de Sovjetunie bevinden, wordt in elk geval naar de Sovjetwet geregeld. Dezelfde wet bepaalt de bekwaamheid voor het opstellen en het wijzigen van een testament, alsook de vorm daarvan, wanneer

een gebouw vermaakt wordt, dat zich in de Sovejtunie bevindt.

Art. 128. *Beperking in de toepassing van een buitenlandse wet.*

Een buitenlandse wet wordt niet toegepast, wanneer haar toepassing in strijd zou zijn met de grondslagen van het Sovjetstelsel.

Art. 129. *Internationale verdragen en akkoorden.*

Zo een internationaal verdrag of een internationaal akkoord, waaraan de Sovjetunie deelneemt, andere regels bepaalt, dan die, welke de burgerlijke Sovjet-wetgeving bevat, dan worden de regels van het Internationaal verdrag of het Internationaal akkoord toegepast.

Dezelfde regel wordt op het grondgebied van een Verenigde Republiek toegepast, zo een internationaal verdrag of een internationaal akkoord, waaraan de Verenigde Republiek deelneemt, andere regels bepaalt, dan die, welke de wetten der Verenigde Republiek voorzien.

BOEKBESPREKING

Handboek van de wetgeving op het wegverkeer. — « De Verenigde Verzekerden » N.V., Brussel, 1962.

Voor enkele dagen verscheen de derde uitgave van het Handboek van de wetgeving op het wegverkeer. Zij komt op een goed ogenblik d.w.z. nadat enkele wetten en K.B., waarvan hoofdzakelijk het K.B. van 6 sept. 1961 niet onbesproken kan blijven, werden uitgevaardigd, die ingrijpende wijzigingen in de verkeersreglementering brachten.

Liet de 2e uitgave, in 1958 bezorgd, wat te wensen over in verband met de indeling, dan is voorzeker de wet van 15 april 1958 die o.m. de wet van 1 augustus 1899 wijzigde, en slechts onder de vorm van een bijvoegsel in het vorige handboek verscheen, hieraan niet vreemd.

Thans is de voorstelling van het werk veel duidelijker omdat de onderverdelingen van de titels en de hoofdstukken door hun onderscheidene letterdruk goed in het oog springen. Zeer gelukkig is tevens de gedachte geweest de artikelen van de wet en van het reglement, die in het handboek verwerkt werden en de commentaren voorafgaan, te omlijnen, zodat zij dadelijk, bij gebruik door de mensen van de praktijk, kunnen teruggevonden worden.

Men zal wel begrijpen dat onze bijzondere aandacht ging naar de teksten en de passages die werden ingelast ten gevolge van de wijzigende of nieuwe wettelijke en reglementaire beschikkingen. Dit is het geval voor de wet van 15 april 1958 dat de beteugeling van de dronkenschap van de bestuurders onttrekt aan de besluitwet van 14 nov. 1939 en inlijft bij de verkeerswetgeving, dit samen met de bepalingen over de intoxicatie door alcohol en de strenge sancties in geval van herhaling van deze misdrijven.

Het bloedonderzoek bij verkeersongevallen, wanneer indicieën van dronkenschap bestaan, heeft op korte tijd talrijke gerechtelijke beslissingen uitgelokt. Wanneer is de bloedproefweigering onverantwoord? Wanneer mag de bloedproef niet uitgevoerd worden?

Uiterst omstreden door de rechtspraak werd plots art. 6 van de wet op het verkeer, in zijn bepaling over de burgerlijke verantwoordelijkheid voor de schadevergoedingen en onkosten, op basis van art. 1384 B.W., tussen echtgenoten.

Men onderscheidt drie strekkingen in de rechtspraak.

a) Naar de opvatting van het hof van beroep te Gent en de rechtbank van Dendermonde is de draagwijdte van art. 6 tot het strafrecht beperkt: de burgerlijke veroordelingen, die ten laste van de gehuwde vrouw worden uitgesproken en door het gemene recht worden beheerst, kunnen noch tegen de echtgenoot, noch tegen de gemeenschap ten uitvoer worden gelegd, zelfs niet onder verwijzing naar art. 6 van de wet van 1 augustus 1899, dat enkel de boete betreft.

b) De rechtbank van Luik daarentegen meent dat de voorbereidende werkzaamheden de bedoeling van de wetgever aantonen de echtgenoot deelachtig te maken in de gevolgen, zo burgerlijk als strafrechtelijk, van de door zijn vrouw begane verkeersovertredingen.

c) De politierechter van Borgworm ten slotte verkondigt in een recent vonnis dat de wet van 30 april 1958 de onderworpenheid van de vrouw aan de man heeft afgeschaft, dat deze nieuwe rechtstoestand onverenigbaar is met de burgerlijke aansprakelijkheid van de echtgenoot, zelfs zo men deze tot de overtredingen van de verkeerswet beperkt. Derhalve werd art. 6 stilzwijgend afgeschaft door de wet van 30 april 1958.

Zoals terecht wordt opgemerkt in het handboek, zal het Hof van Cassatie aan deze tegenstrijdigheid, die belangrijke gevolgen voor de schuldeisers kan hebben, een einde dienen te stellen.

Vanzelfsprekend mocht in deze nieuwe uitgave geen bespreking ontbreken van de wet van 30 mei 1961, die de verjaring van de burgerlijke vordering volgende uit een misdrijf op een ernstige basis heeft bepaald.

Wanneer wij in het tweede deel van dit voortreffelijk handboek de nieuwe beschikkingen van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer gingen opzoeken, dan vonden wij hier niet alleen de uiteenzettingen over het beginsel van de voorrang van rechts, doch ook enkele interessante bespiegelingen waarbij o.a. de vraag gesteld wordt « of de veralgemeende prioriteit van rechts, als gevolg zal hebben dat de rechters meer aandacht moeten wijden aan de behoeften van het verkeer en de ingewikkeldheid der toestanden, die van alle bestuurders onberispelijke reflexen vergen, om van de enen wat meer voorzichtigheid te verlangen en de anderen niet volledig... links te laten liggen ».

Het staat buiten twiifel dat het K.B. van 6 september 1961 in artikel 7/2 met de uitdrukking « en overeenkomstig de bepalingen van dit reglement aangebracht », aan de openbare besturen uitdrukkelijk de reglementaire plaatsing van de verkeerstekens heeft opgedragen en voortaan alle willekeurigheid heeft ontzegd.

Vroeger volstond het dat de verkeerstekens regelmatig naar de vorm en voldoende zichtbaar waren. Thans moeten zij ook aan de derde voorwaarde, deze van de reglementaire plaatsing beantwoorden. Het geldt hier ongetwijfeld een « revanche sur le judiciaire », vermits het Hof van Cassatie vroeger beslist had dat onregelmatig geplaatste verkeerstekens toch bindende kracht hadden zo zij regelmatig naar de vorm waren.

Gelukkig is het plan geweest het onderzoek naar de toestanden, die ontstaan wanneer de verkeerstekens op een kruispunt tegenstrijdig zijn, in een afzonderlijke paragraaf te bespreken onmiddellijk na het probleem van de reglementaire plaatsing der verkeerstekens,

want op dit punt blijven nog steeds talrijke openbare besturen in gebreke en het moge hier nogmaals herhaald worden dat de verantwoordelijkheid van deze overheden steeds meer en meer wordt aanvaard.

Het nazicht van de nieuwe wettelijke en religieuze beschikkingen in de derde uitgave hebben het mogelijk gemaakt ons te vergewissen van de algemene tendenzen in de evolutie van het verkeersrecht.

Bovendien ondervonden wij dat overtollige en verouderde jurisprudentie vermeden werden, en dat bovendien de laatste en meest treffende rechtspraak werd aangehaald en besproken.

Ongetwijfeld zal dit handboek met veel succes gehanteerd worden door de juristen, de advocaten en de leden van de magistratuur, alsook door de openbare besturen, die hierin hun na te komen plichten zullen vermeld vinden. Ook de gewone weggebruiker die meer in detail de verkeersregelen en de rechtspraak wil kennen, zal dit boek van 368 bladzijden, in een gemakkelijk formaat uitgegeven, weten te hanteren.

Het teamwork, dat deze handleiding heeft tot stand gebracht, heeft uiterst degelijk werk gepresteerd.

W. Lambrechts.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Op 13 april ll. sprak onze achtbare confrater Mr. *Mattheessens* sr. ons over de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Zo stond het op het rondschriven van 9 april, zo gebeurde het op de St.-Niklaasplaats. En dat is zo wat alles, dat te zeggen is betreffende deze voordracht...

Nu mag men uit wat voorafgaat geen verkeerde conclusies trekken. Deze inleiding strekt er enkel toe Mr. *Mattheessens* de enige en waarachtige hulde te brengen, welke hij zonder enig voorbehoud verdient, nl. dat hij een origineel (in de zin van «oorspronkelijk») man is, derhalve niet na te vertellen noch na te schrijven.

Aan de hand van o.m. zelf beleefde gebeurtenissen schilderde onze achtbare confrater de moeilijke, om niet te zeggen onmogelijke omstandigheden, waarin niet alleen de Vlaamse advocaten moesten werken, maar waartegen ook onze Vlaamse mensen dienden op te tornen en dan in aangelegenheden, die voor hen een levensbelang konden vertonen. Spijts de gekende geestige verteltrant van de voordrachtgever bleef de nasmaak wrang. Verbijsterend is het toch te moeten vaststellen hoe — nog niet zo heel lang geleden — volksvreemd het gerechtelijk apparaat en m.b. de magistraten zich aanstelden. Onbegrijpelijk komt het voor dat ooit een advocaat-generaal bij het Verbrekingshof — iedereen is thans weliswaar zijn naam vergeten — in een mercuriale durfde schrijven dat het ongehoord was de Vlaamse procedure aan te vragen om reden dat het Hof deze taal niet machtig was...

Na bittere strijd is verbetering ingetreden.

Maar de simpele herinnering er aan stemt droef te moede: waarom eerstens die strijd en die noodzakelijke interventie van de wetgever voor een doel, hetwelk in de aard der dingen en der maatschappelijke

verhoudingen ligt? In welke mate ten tweede is in dezelfde middens die incivieke, vroegere mentaliteit gewijzigd?

Zolang er binnenin niets verandert, zolang de geestesgesteldheid van de Franse draak tegennatuurlijk georiënteerd blijft, hebben wij, Vlamingen, de plicht het gevecht ad hoc van Mr. Hendrik *Marck* voort te zetten. Desnoods fanatieker dan ooit tevoren...

Aan deze grote confrater dacht Mr. *Mattheessens* en de Conferentie deelt diens standpunt dat de Balie van Antwerpen deze Vlaamse figuur niet mag vergeten.

K. F.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

22 mei — Scheikamer van het Gebouw: een groot aantal confraters waagden zich onder de vijf eeuwen oude, gebarsten eiken balken. Een uiteenzetting van de heer S. Tilkin, kinderrechtter te Antwerpen aanhoren, was voor hen een voldoende reden om alle instortingsgevaaren te trotseren.

De titel der voordracht «Over lederen jekkers en tricheurs» was niet louter een blikvanger. Onze voordrachtgever kon zo onmiddellijk aansluiten bij het onderscheid dat zijn Parijse collega maakt tussen de onaangepaste arbeidersjeugd, die geweldadige uitspanningen verkiest, en de meer verfijnde, maar niet minder verderfelijke prestaties van sommige jongeren uit de burgerij.

Al de wijzigingen die onze maatschappij ten goede en ten kwade heeft ondergaan, worden dan opgesomd en gecommmentarieerd als zoveel factoren die de jeugdmisdadigheid, zachter betiteld als «onaangepastheid», hebben beïnvloed. Wat stellen wij daartegen? Het meesterwerk dat de wet van 1912 eens was, voldoet thans niet meer. En de schuchtere aanvullende maatregelen (filmbezoek, herbergverbod en danswet) missen elk fundament, daar ze louter verbiedend werken.

Diepgaande initiatieven werden bij wijze van proef o.m. in het Antwerpse genomen. Misschien vormen zij de basis van een omwenteling in de opvattingen. De projekten der heren Lilar en Terwagne worden vervolgens aan een ernstig, konstruktief onderzoek onderworpen.

Na aan de hand van statistieken de huidige toestand te hebben verduidelijkt, trekt de voordrachtgever zijn besluit en hoopt dat er via school en beroepsopleiding, jeugdbeweging en vrije-tijdsbesteding veel kwaad zal kunnen voorkomen worden.

De oprechte woorden van dank en waardering, die stafhouder Mr. M. Roost tot de heer Kinderrechtter Tilkin richtte, werden door een hartelijk applaus onderlijnd.

J. M.

Confraternitas Sancti Yvonis

Wij delen hieronder het rondschriven mede dat door de Confraternitas Sancti Yvonis werd toegezonden aan haar leden:

Waarde Confrater,

De grootse intronisatiefeesten van Zijne Excellentie

Monseigneur Daem, als Bisschop van Antwerpen, waren oorzaak dat de Confraternitas de jaarlijkse viering van haar Beschermheilige heeft moeten verdagen.

De H. Mis zal nu plaats hebben op 7 juni aanstaande.

Zoals voorgaande jaren zal een Avondmis worden opgedragen aan het hoofdaltaar van Sint Jacobskerk, te 19 uur, met korte kanselrede uitgesproken door Z.E.H. Kanunnik De Strycker, Directeur van St. Jan Berchmanscollege te Antwerpen. Tijdens de Mis gelegenheid tot communiceren.

Na de kerkelijke plechtigheid worden de leden verwacht in de «Kapel van Bourgondië», waar zij het gezelli gamtsbroederlijk feestmaal zullen wensen bij te wonen.

De inschrijvingskosten voor het eetmaal bedragen honderd frank, dienst inbegrepen doch zonder drank en U wordt dringend verzocht uw inschrijving te zenden aan onze Penningmeester, Meester Henri Leclef, Tabakvest nr 9, te Antwerpen, postcheck nr 131.992.

Wij hopen dat wij bij deze viering wederom op een talrijke opkomst mogen rekenen zoals het trouwens de laatste jaren steeds het geval is geweest.

Wij bieden U, geachte Confrater, de verzekering van onze verkleefde gevoelens.

De Secretarissen

C. Van der Planken,

A. Cols

De Hoofdman

Ch. Van Hal

ERRATUM

In ons nummer van 27 mei 1962, kol. 1974, in het gepubliceerd vonnis der Correctionele Rechtbank te Hasselt, viel de belangrijkste zin bij de druk weg. Vóór de zin :

«Gezien de hiernavermelde artikelen...», diende te worden vermeld :

«Dat echter het feit dat een vonnis vroeger wordt uitgesproken dan gezegd op de zitting, zoals in casu geschiedde, het geval een geval van overmacht is.»

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1962 - n° 4 :

Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1962 - n° 21 :

W. L. Snijders, De Kartelverordening van de Europese Economische Gemeenschap. — F. M. Th. Klaver, De uitvoerende kunstenaars en de Conventie van Rome over de «droits voisins» II (slot). — J. D. Van der Meulen, De publikatie van rechterlijke uitspraken in de N.J.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1962 - n° 4724 :

A. R. de Bruijn, De toepassing van art. 164a B.W. (I) Jhr. S. M. S. De Ranitz, Gevolgtrekking uit het Sfinx-raadsel.

Arbitrale Rechtspraak, jrg. 1962 - n° 497 :

P. Sanders, Het Permanente Hof van Arbitrage.

Journal des Tribunaux, jrg. 1962 - n° 4364.

G. Rasquin, Le règlement additionnel de procédure de la Cour de Justice des Communautés Européennes. — M. La Haye et J. Vankerckhove, Le louage de choses.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique, jrg. 1962 - n° 5 :

Expropriation pour cause d'utilité publique. — Assistance publique. — Assistance publique et domicile de secours. — Bibliographie. — Conseil d'Etat. — Elections. — Fonctionnaires communaux. — Enseignement primaire. — Etat civil. — Finances communales. — Fonctionnaires provinciaux et communaux. — Loi communale. — Revue de la jurisprudence.

Annales de Droit et de Sciences Politiques, jrg. 1962 - n° 1-2 :

Ch. Rousseau, La pratique récente en matière de succession d'Etats. — A. Molitor, L'influence des régimes politiques et des formes institutionnelles sur le degré de participation des spécialistes à la conduite des affaires publiques. — P. Orban, Le problème de la responsabilité syndicale.

Recueil Dalloz, jrg. 1962 - n° 20 :

J. Péliissier, Fonds de commerce commun exploité dans un immeuble propre : Problème de l'existence d'un droit au bail.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"